

A1.- EXPRESSIÓ LLIURE

Una presentació personal.

Agafa un **objecte personal** de casa teva que t'estimis - o en què t'identifiquis - especialment i que et sembli que pugui servir per **presentar-te** als teus companys de classe. Quan arribarem a l'aula, el deixarem tots damunt d'una taula que ocupi un lloc ben visible i farem la següent activitat de presentació: un/a de nosaltres (qui vol trencar el gel i ser el primer?) s'ha d'aixecar i anar a la taula dels objectes. Un cop allí, cal que agafi el seu, fa si vol una breu salutació, diu el seu **nom propi**, explica per quin motiu ha portat aquest objecte concret i després pot continuar presentant-se **lliurement** de la manera que vulgui (explicant una anècdota, un acudit, dient quines aficions té, manifestant algun desig particular, llegint un poema, fent mim, cantant una cançó, dient el nom d'un llibre o pel·lícula que li hagi agradat molt, etc...) . Quan hagi acabat la presentació, es quedarà el seu objecte i n'agafarà un altre a l'atzar del damunt de la taula i el mostrarà a la classe, de manera que el seu propietari - quan l'identifiqui - s'haurà d'aixecar i repetir la mateixa operació anterior, i així successivament fins que tothom s'hagi presentat.

Pren una breu anotació de dues o tres ratlles de la presentació que fa cada un dels teus companys:

1r company/1a companya

.....
.....
.
.....
.

2n company/2a companya

.....
.....
.
.....
.

3r company/3a companya

.....
.....
.
.....
.

A2.- RECERCA

Els nostres noms.

Cal que tinguis present que el concepte d'**identitat** té molta importància en el món en què vivim. Conèixer **a qui** o **a què** ens adreçem o ens referim exactament és una condició que qualsevol **acte de coneixement** o **acte comunicatiu** ens sol demanar . Quan nosaltres volem relacionar-nos amb els éssers i els objectes que ens envolten, primer de tot hem de

saber identificar-los, i això comença per saber-ne dir el nom. Hi ha pobles com l'esquimal que li donen tanta importància que... Per als esquimals *el nom és l'ànima, i l'ànima és el nom*. Hi ha un refrany basc que diu que *“existeix tot allò que té nom”*, i una endevinalla catalana diu així:

*“Què és allò que tothom en té,
fins les pedres del carrer?”*

Des del punt de vista de la comunicació verbal el nom és el primer i principal signe de la identitat - d'aquí que sigui tan important saber **dir les coses pel seu nom!** -, i en el cas concret de les relacions entre persones és evident que el signe més corrent i immediat que utilitzem per expressar la nostra identitat és **el nom propi de persona**, també anomenat **nom personal**, **nom de persona**, o, simplement, **nom**. Els humans, doncs, ens coneixem o designem normalment pel nom, que és el nostre **primer i principal** signe d'identitat. Tots tenim - o hem de tenir - un nom, perquè se'ns pugui **anomenar** i no caiguem en l'**anonimat**. Ja saps que **qui perd el nom perd la identitat!**

Ara vet demanem que omplis aquest petit diccionari de noms propis tot escrivint-ne un que comenci amb cada una de les lletres inicials que et donem. Per a fer l'exercici, aprofita primer els noms que hagis apuntat a l'exercici anterior i després mira de completar els espais buits que et queden amb altres noms que se t'acudin o que trobis en algun diccionari de noms. Finalment, posarem el nostre treball en comú i, si ha quedat algun buit que ningú ha sabut omplir, mirarem de buscar un nom que s'hi escaigui entre tots.

A	B	C	D
E	F	G	H
I	J	K	L
M	N	O	P
Q	R	S	T
U	V	X	Y
Z			

A3.- CONCURS

Bateria de noms.

Feu grups i participeu en aquests concursos:

A>.- Feu una llista de noms que comencin amb cada un d'aquests grups de lletres. Us comencem a fer la llista perquè us hi aneu animant, però us toca a vosaltres de continuar-la. Guanyarà el grup que trobi més noms en un temps prèviament estipulat.

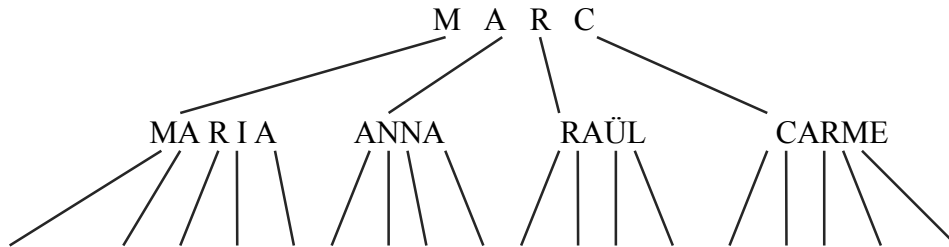
JO..... > **Job, Josep, Joana, Jofre,**...

MAR > **Mar, Marcel, Martí,**...

SA.....> **Sara, Saül, Samuel,**...

B>.- Sortegeu un nom d'alguns dels exercicis anteriors i busqueu-ne d'altres que comencin amb cada una de les seves lletres. Després busqueu un altre nom que comenci amb cada una de les lletres d'aquests, i així successivament tal com es mostra a l'exemple que us presentem. Guanya el grup que també trobi més noms en un temps prèviament estipulat.

Exemple:

Naturalment que aquesta mena de joc que t'acabem de proposar podria continuar a partir dels nous mots obtinguts, i així successivament... de manera que n'aniríem trobant molts i la història semblaria inacabable. I és que, efectivament, de noms n'hi ha hagut moltíssims al llarg de les èpoques: molts s'han transmès - per tradició - de pares a fills i s'han mantingut durant moltes generacions, d'altres s'han posat de moda durant un temps determinat i després han caigut en desús, ... ; habituals o no tant, però, tots formen part del geni/tresor de la nostra llengua i a més de conèixe'ls, cal respectar-los i preservar-los . Què et sembla? Seguim jugant i en busquem més?

C>.- Canviant l'ordre de les lletres d'un dels mots de cadascuna d'aquestes frases trobareu un nom propi de persona. Guanya el grup que troba primer tots els **noms amagats**.

Us donem la solució de la primera frase a tall d'exemple.

. *SI GIRES LA CANTONADA ET TROBARÀS A LA PLAÇA DE LA CATEDRAL.*
(solució: **gires**= **Sergi**)

- ◆ *DE POSTRES ENS HEM MENJAT UNA CREMA CATALANA FANTÀSTICA.*
- ◆ *HAN OBERT UN RASA AL CARRER DE CASA.*
- ◆ *SEMPRE LI HA AGRADAT MOLT EL COLOR ROIG.*
- ◆ *LA PRIMERA NORMA PER ESCRIURE BÉ ÉS TENIR-NE GANES.*
- ◆ *ELS ÀTOMS SÓN UNES PARTÍCULES MOLT PETITES.*
- ◆ *ELS ALUMNES QUE FAN GIMNÀSTICA SUEN DE VALENT.*
- ◆ *UN TRIANGLE EQUILÀTER TÉ TRES ANGLES IGUALS.*
- ◆ *ÉS UNA PERSONA QUE SEMPRE S'HA MANTINGUT FIDEL ALS SEUS PRINCIPIS.*
- ◆ *AHIR AL VESPRE SE'N VA ANAR A UN CONCERT DE MÚSICA CELTA.*
- ◆ *SE LI HA REBENTAT LA RODA DEL COTXE.*
- ◆ *NO VA VOLER MIRAR AVALL DES DEL MIRADOR PERQUÈ TENIA VERTIGEN.*
- ◆ *DESPRÉS DE CAMINAR TANT M'HA QUEDAT LA GOLA BEN SECA.*

- ◆ GRÀCIES A AQUELL CRÈDIT VARIABLE VAM PODER ESTUDIAR TOTES LES RACES.
- ◆ NO EM VEIG AMB COR DE FER TANTA FEINA EN TAN POC TEMPS.
- ◆ LES VAQUES S'ESTAVEN MENJANT UNA BALA DE PALLA.

A4.- RECREACIÓ.

En nom de...

Torna a escriure aquestes frases canviant el fragment subratllat per un d'aquests que sigui equivalent:

- . m'ha fet una cosa que no té **nom**
- . a **nom** de
- . s'ha fet un **nom**.
- . el **nom** del porc.
- . en **nom** de Déu,
- . el **nom** no fa la cosa.
- . amb un **nom** fals.
- . en **nom** de
- . el **nom** de guerra.

. En Guiu sempre escriu cartes d'amor amb pseudònim.

.....

. La Valèria me n'ha fet una de molt grossa.

.....

. La Júlia ha saltat a la fama.

.....

. A en Roderic li han dit de tot

.....

. A la Laura la coneixen amb el sobrenom de la Xerrameca.

.....

. En Sixte diu que el nou fixatge de l'equip no és tan bo com deien.

.....

. Pel que més vulguis, vols callar Maurici!

.....

. A la Verònica li han regalat una estilogràfica de la part de tots els seus companys.

.....

. Albert, ha arribat una factura per al teu germà!

A5.- FÒRUM

Origen dels noms.

Llegiu i comenteu detingudament el següent text sobre els **orígens dels noms**:

TEXT

Les formes més primitives i elementals de l'onomàstica són molt possiblement les pròpies de les illes Borneu. Formen el nom amb la paraula distintiva del sexe a la qual afegixen el numeral que els correspon segons l'ordre del seu naixement i la seva incorporació a la família. Així, tots els homes es diuen "ukat", que vol dir "home", i totes les dones "ewing" que significa "dona", i, a més, el qualificatiu de "primer", "segon", "tercer" i altres, segons sigui l'ordre del seu naixement.

Els indis Blackfeet, del nord d'Amèrica, prenen el nom d'un circumstància qualssevilla, però sempre relacionada amb l'infant al poc temps d'haver nascut, observada abans de nominar-lo; per exemple: "el-que-plora-de-vespre", "el-que-neix-a-la-matinada", "el-que-crida-de-nit". Els filipins prenen per tema circumstàncies atmosfèriques del moment del naixement i empren els noms de "serè", "núvol", "plujós", o també qualitats personals de l'infant, deslligades de les circumstàncies del naixement, com : "ploraner", "eixerit", "camallarg", "galtaplè".

(...)

Els mots o termes usats com a nom, doncs, no eren pas exclusius per a determinar persones i sense altre significat que el personal, sinó que eren emprats al fons comú de la llengua i tots significaven una idea comuna. Cal tenir en compte que en les capes més rudimentàries de cultura, el vocabulari és reduïdíssim i cenyit a les idees més concretes i abraça el reduït nombre d'objectes usats, els pocs animals, vegetals i elements coneguts i un escàs nombre de qualitats. De jove ens havíem interessat per l'estudi de la llengua haussa del continent africà, el vocabulari de la qual constava escassament de dues-centes paraules. El nom exclusivament personal representa un avenç lèxic que comporta un relatiu desenvolupament lingüístic, impropï dels països de cultura massa elemental.

Així, doncs, els noms (...) en el seu origen havien estat mots presos dels fons comú de la llengua i tenien, per tant, un significat ben concret. El gran devesall de termes de significació actual desconeguda que trobem avui com a noms (...) corresponen a idees antigament comunes i conegudes, que al seu temps havien tingut un sentit ben determinat. El desconeixement del significat de gran part dels noms (...) actuals pot obeir a dues raons: una, que el rodolar del temps hagi alterat la morfologia i la fonètica del mot fins al punt de fer difícil avui precisar quina pogués ésser la seva forma i sentit originari, o bé que el mot, encara que ben conservat, signifiqui una idea perduda en la cultura actual i per tant pertanyi a un mot desaparegut del llenguatge present i que ha restat fossilitzat en el nom.

(...)

En molts casos, l'ús més continuat i intens d'un mot vulgar tret del fons comú de la llengua a tall de nom originà en el temps una duplictat de valor i, sense perdre el seu sentit vulgar, passà a prendre caràcter de nom propi i es formaren dintre del llenguatge dues menes de mots: els comuns i els propis. Així, per exemple: "pere" i "joan" que originàriament

significaven la “pedra” i el “sol”, passaren a prendre fesomia i caràcter de noms personals, sense perdre el seu sentit comú de “pedra” i “sol”.

Així, doncs, els noms que com a tals han arribat fins a nosaltres sense altre significat que el de nom personal, havien tingut en el seu origen un significat vulgar. El costum d'adaptar els noms de sants i màrtirs del cristianisme ja es troba establert a Catalunya el segle XI i reconeix el mateix origen màgic comú al nom en general, puix hom creia, i creu encara, que dur el nom d'un sant equival a estar sota la seva protecció i a posseir els dons i gràcies atribuïdes al sant. Per això, a l'Edat Mitjana, els infants tenien un gran nombre de padrins, com més millor. Tenir-ne molts donava distinció i categoria, i al mateix temps comportava tenir un gran nombre de sants protectors i assimilar les gràcies i les virtuts de diverses persones sagrades.

(adaptació de fragments de *La màgia del nom*, de Joan Amades)

A6.- ESCRITURA

Per què precisament aquest?

T'has preguntat mai **com** et van posar el nom? Has preguntat mai als teus pares **per què** et van posar concretament aquest i no un altre? Si hi va haver o no algun **motiu** especial, si els va costar molt **decidir-se**, en quins **altres noms** també havien pensat i per què els van rebutjar; si hi va haver algun **fet, circumstància** o **anècdota** especial que fes referència a la tria del teu nom? Per què no els ho preguntes, tot això, i escrius una mica sobre els resultats de la teva indagació?

A fi que t'inspiris una mica sobre el teu escrit, llegeix-te abans aquests fragments que et parlaran dels diferents motius a què es deuen els noms de les persones:

TEXT 1

Els seus noms eren Akaki Akàkievitx. És molt possible que aquests noms semblin estranys al lector i una mica rebuscats, però jo li puc assegurar que no van buscar gens per trobar aquests noms, que més aviat hi van concórrer circumstàncies que n'excloïen qualsevol altre, i hagué de ser així. Akaki Akàkievitx va néixer, si no recordo malament, la nit del 23 de març. La seva mare, Déu l'hagi perdonada, muller d'un funcionari i una dona excel.lent, prengué de seguida, com es pertany, disposicions perquè l'infant fos batejat. Encara era al llit, que estava de cara a la porta, i a la seva dreta hi havia el padrí, Ivan Ivànovitx Ieroixkin, cap d'oficina al senat i un home en tot distingidíssim i la padrina, Arina Semènova Bielobruixova, muller d'un tinent de policia i a més dotada de rares virtuts. Padrí i padrina van deixar a la partera l'elecció entre els tres noms següents: Mòkia, Sòssia i Khosdadat màrtir, però ella no volgué: "No, i ara, quins noms!" Per calmar-la van obrir el calendari per un altre lloc i sortiren els noms: Trefili, Dula i Barakhassi. "Això sembla un càstig de Déu!", va exclamar la mare. "Quins noms tan horribles! No els havia sentit mai! Si almenys fos Varrabàs o Varuc - però Trefili i Barakhassi! Ai! Ai!" Una altra vegada padrí i padrina van tornar a girar full: sortiren Pafsicakhi i Vakhtissi. "Ja veig", gemegà la mare, "que és la seva planeta. I ja que no pot ser de cap més manera, que es

digui com el seu pare. Aquest es deia Akaki, que també se'n digui el seu fill!" I així li van posar Akaki Akàkievitx. El bateig tingué lloc, i el xicotet hi va plorar i va fer ganyotes com si hagués pressentit que amb el temps havia de ser conseller titular. He contat tot això perquè el lector mateix vegi que no podia ser altrament i que en aquestes circumstàncies un altre nom hauria estat absolutament impossible.

(fragment de **L'abric**, de **Nicolai Gògol**)

TEXT 2

*No sé pas per què m'havien posat **Conxa**. De veritat, el nom era Concepció, però feia tan llarg, tant com ens havien de cridar, de xics, pertot arreu. I així va anar: A la família no hi havia ningú que se'n digués, però Assumpció, Encarnació, Trinitat i Concepció eren noms que es posaven molt. Conxa em va quedar, sense que jo pogués treure l'aigua clara de qui havia començat a anomenar-me així en lloc de Concepció. El motiu sí que era transparent: Conxa resultava més curt. Jo estava convençuda que sonava a dona grassa i ferrenya i, com que estava tan prima, quan em preguntaven el nom sempre pensava que arrencarien a riure*

i passava un mal moment. Però el Jaume va dir que Conxa li endolcia la boca en dir-lo, que era un nom de cosa menuda i de sucre que li agradava molt. I és que ell semblava que havia nascut per treure'm els temors, per posar llum on jo veia fosc i per aplanar allò que se'm feia com una muntanya.

(fragment de **Pedra de Tartera**, de **Maria Barbal**)

TEXT 3

*Es deia **Aloma** perquè un oncle de la seva mare ho havia volgut. Era un home estrany que tothom respectava i que havia envellit tot d'una , tancat a casa, amb una manta damunt dels genolls. Llegia Llull en havent sopat. Ben assegut a la seva butaca , mentre els seus amics, que l'anaven a veure dos vespres cada setmana, jugaven a escacs. Ell no jugava mai. Llegia:*

" Les condicions totes que Evast desitjava en sa muller, eren en Aloma, i aquells qui cercaven muller per a Evast segons sa voluntat, foren certificats de les bones costumes de Aloma"

En sortir de l'església, un cop la cerimònia acabada, va dir:

- He deixat que els padrins fessin el que volguessin i la criatura es diu Àngela, Rosa i Maria; jo sempre li diré Aloma. És un nom bonic i la primera cosa que una noia necessita és un nom bonic. Si em voleu fer content, digueu-li aquest nom.

A la mare li va agradar i a l'hora del refresc va fer minvar la gatzara:

- No crideu tant, que Aloma dorm.

(fragment d'**Aloma**, de **Mercè Rodoreda**)

TEXT 4

A més, l'envoltava una abundant cabellera rossa, lluentor del tot inesperada en una família on tothom era bru de cabells i tan diferent de la grollera fesomia morena d'en Mikhaïlo, que es diria que l'Erifili l'havia concebuda tota sola, flairant les flors silvestres del seu jardí, de tan assedegada de bellesa i d'amor com estava.

Dies més tard va témer perdre una filla tan excepcional. Havia sentit parlar d'un nadó que havia mort sense causa aparent i com la llevadora que li havia lligat el melic havia dit:

- Quan veig un nounat que s'assembla a un àngel tot just arrencat de les flors del paradís, ho sé del cert que no viurà massa temps entre nosaltres i que aviat tornarà als cels on pertany.

La va batejar amb el nom d'Erató.

- Què significa?- li van preguntar les altres noies.

- Erató vol dir «la que desperta desig». Era una de les muses però també una nereida, una de les cinquanta filles de Nereu, totes les nimfes immortals famoses per la seva bellesa.

En aquests afers no s'hi embolicava en Mikhaïlo. Ell havia decidit, tot sol, el nom dels tres fills mascles. La mitja dotzena de femelles que omplien la casa l'haurien deixat del tot indiferent si no fos perquè estava obligat a alimentar tantes boques inútils. Només per la seva esposa, l'Erifili, que era mestra, sentia un silenciós respecte.

(fragment de **L'amor va arribar un dia tard** de **L. Zografou**)

TEXT 5

*Es van asseure en una taula discreta. Cambrer, tregui totes aquestes espelmes, amb una n'hi ha ben bé prou, desitgem llum baixa. Fem bogeries? D'acord. Aleshores ostres per a començar, el xampany no massa gelat, com te dius? No té importància. Jo em dic Franklin, com te dius? Digues-me com te sembli. Perfecte, **Comtesembli** és un nom bonic però sembla més aviat un cognom, però si ho vols així, Comtesembli. A vegades es comença d'aquesta manera, amb una broma, després la conversa fa la seva via, segueix el seu curs, si el canal funciona. Funcionava, el vi ajuda. Parla quasi sempre ell: l'East River tant de temps abans, i els viatges a Mèxic, i després els entusiasmes, els amics desapareguts, tots fantasmes. Estic cansat, digué, estic sol, ara prou. Pinya amb licor per postres, dos cafès. Cambrer, porti'm també una capsa grossa de xocolatines, si us plau.*

(fragment de "**Canvi de mà**", dins **Petits equívocs sense importància**, d' **Antonio**

Tabucchi).

TEXT 6

Quan li va demanar el nom, es va incorporar de la roca i se'l va mirar incrèdula.

- Ja saps on visc i que la Gertrude, la meva mare, és morta. M'hauries d'haver preguntat el nom, abans de preguntar-me on visc. Tot i així, te'l diré, perquè el nom no és pas cap secret. Em dic Phephelaphi...

Alguna cosa s'havia esdevingut entre ells. Se'l va mirar amb atenció com volent esbrinar si haver-li dit el nom tenia cap significat per a ell, si havia canviat en res el seuencontre. L'Umguza es continuava escolant als seus peus i prosseguia rabent vers el següent giravolt. Ell escoltava. Era la primera vegada que sentia aquest nom. Se la va mirar amb atenció, com si volgués trobar alguna cosa familiar en què pogués creure i que fes esdevenir real el seuencontre.

- Phephelaphi?- va preguntar

Va retenir el nom al palmell de la mà. Era com retenir una part de la seva intimitat. No la volia deixar marxar, encara que no es coneguessin. No se'n podria alliberar mai, encara que la noia s'aixequés i tornés a desaparèixer a l'aigua. La recordaria sempre. La retindria.

(fragment de Papallona encesa d'Y. Vera)

A7.- RECERCA

D'orígens i etimologies.

Com has pogut observar en la lectura i el comentari del TEXT 4 de l'activitat anterior, en aquest cas al personatge se li ha posat un nom per raó del seu significat. I el teu, de nom, ja saps si significa - o vol dir - alguna cosa? Per tal de satisfer la teva curiositat et proposem que, utilitzant les fonts bibliogràfiques - o llibres - que t'indiqui el professor, miris d'esbrinar quin és l'**origen** i l'**etimologia** del teu nom, és a dir, de quina llengua prové i quin significat té.

En posem alguns casos, a tall d'exemple:

- **Aurèlia** prové del **llatí** i significa **brillant**.
- **Ignasi** prové del **llatí** i significa **brasa que crema**.
- **Beatriu** prové del **llatí** i significa **feliç**.
- **Fèlix** prové del **llatí** i també significa **feliç**.
- **Margarida** prové del **llatí** i significa **perla**.
- **Pere** prové del **llatí** i significa **pedra**.
- **Anna** prové de l'**hebreu** i significa **compassió**.
- **Marta** prové de l'**arameu** i significa **senyora**.
- **Felip** prové del **grec** i significa **amant dels cavalls**.
- **Caterina** prové del **grec** i significa **pura**.
- **Adela** prové del **germànic** i significa **noble**.
- **Calaisa** prové de l'**hindú** i es refereix a la **mntanya de plata on viu el Déu Íxora**.
- **Estanislau** prové del **polonès** i està compost pels significats **aixecar-se i glòria**.
- **Xavier** prové del **basc** i significa **casa nova**, que era el nom de la propietat familiar de Sant Francesc Xavier.
- **Nora** prové de l'**àrab** i significa **sínia**.
- **Fiona** prové del **gal·lès** i significa **net**.
- **Boris** prové del **rus** i significa **de Déu**.
- **Brad** prové de l'**anglès antic** i significa **de la gran vall**.
- **Harry** prové del **germànic** i significa **amo de la propietat**.
- **Fàtima** prové de l'**àrab** i significa **filla del profeta**.
- **Abd Al Hakim** és un nom **àrab** que significa **servent de la saviesa**.
- **Letizia** és un nom **italià** que significa **alegre**.
- **Yoko** prové del **japonès** i significa **delicada, femenina**.
- **Hiowakan** és un nom masculí que prové del **sioux** i significa **el de veu misteriosa**.
- **Iglu** és un nom de dona **esquimal** i significa **casa, refugi**.
- **Kalani** és un nom de varó **hawaià** que significa **celestial**.
- **Jennifer** és un nom **celta** que significa **onada blanca**.
- **Alin** és un nom **romanès** que significa **serè, pacífic**.
- **Ivonne** prové del **francès antic** i significa **arquera**.
- **Jaroslav** és un nom **txec** que significa **esplendor primaveral**.
- **Germund** és un nom **suec** que significa **protectora del món**.
- **Svend** és un nom **noruec** que significa **jove**.
- **Konrad** prové de l'**antic alemany** i significa **honest conseller**.

Anota aquí els resultats de la teva investigació:

.....

.....

.....

A8.- TREBALL DE CAMP

Uns altres noms.

Feu grups i treballeu una d'aquestes opcions:

A.- Què us sembla si seguim la nostra activitat de recerca amb noms no tan habituals?

Al TEXT 1 de l'activitat núm 6 hi apareixien uns quants noms russos, que segurament us deuen resultar força estranys. I, sense anar més lluny, és més que probable que al vostre entorn, entre els vostres familiars o els companys o les companyes de la classe o de la colla hi ha algun nom especial que també us crida l'atenció. Per tal d'ampliar el vostre repertori de **noms exòtics**, us proposem que feu els següents exercicis:

a>.- Feu un inventari de tots els noms exòtics que trobeu i mireu de classificar-los per llengües i cultures.

b>.- Observeu bé aquests noms i, després de la investigació corresponent, mireu d'explicar alguna particularitat d'algun d'ells (p. ex. escriure el nom després del cognom, terminacions de nom molt corrents en una mateixa llengua = s'ha d'acabar de redactar...)

c>.- Feu un petit **diccionari bilingüe** o **plurilingüe** a partir d'algun d'aquest noms que inclogui la seva traducció al català. Us en posem alguns casos d'exemple perquè us aneu engrescant:

DICCIONARI BILINGÜE:

Yuri, del rus, vol dir **Jordi**.

Edurne, de l'euscar, vol dir **Neus**.

Yusuf, de l'àrab, vol dir **Josep**.

Saúde, del gallec, vol dir **Salut**.

Pipindorio, del caló, vol dir **Antoni**.

DICCIONARI PLURILINGÜE:

Ethel (de l'anglès), **Ada** (de l'alemany) i **Adèle** (del francès) volen dir **Adela**.

Anxo (del gallec), **Angelo** o **Angiolo** (de l'italià) i **Aingeru** o

Gotzon (del basc) volen dir **Àngel**.

Carlo (de l'italià), **Karlos** (del basc), **Karl** de l'alemany, **Carlos** (del castellà), **Charles** (del francès i l'anglès) i **Carol** del rus volen dir **Carles**.

B.- Els noms també tenen les seves modes. Per observar aquest fet us proposem que investigueu quins són **els noms de moda** - és a dir, més habituals - entre els següents grups determinats de persones:

a>.- quins foren els noms més triats entre els vostres avis i àvies.

b>.- quins són els noms més freqüents entre els nadons actuals.

c>.- quins van ser els noms més habituals entre els nois i noies de la teva edat.

Recordeu que, si voleu que les vostres conclusions tinguin credibilitat, hauran de basar-se en una bona base de dades!

C.- Creieu que els noms de persona es poden classificar? Recolliu tots els noms de persona que haguem treballat fins ara, afegiu-n'hi d'altres que trobeu en llibres, diaris, revistes, o que hagueu sentit entre els veïns, pel carrer, en una botiga, a la TV,...i mireu de fer una o més propostes de **classificació** segons els criteris que us semblin més clars o que més us agradin. Després les posarem totes en comú.

D.- Agafeu tota la llista de noms de la classe (la que teniu apuntada a l'A-1) i, amb l'ajut dels materials de consulta de la biblioteca, mireu de traduir tots els que pugueu a totes les llengües possibles!

E.- Feu un dossier de tots els **documents** (partides de naixement, carnet d'identitat,...) on aparegui el nom propi. Descriviu els documents als vostres companys i expliqueu-los per què s'hi utilitza el nom.

A9.- ESCRITURA

L'estètica del nom.

Ara et demanem que afinis més la teva sensibilitat i que intentis expressar per escrit quin tipus de sensacions o vibracions et desperta el teu nom. T'agrada? Com et sona? Et sembla un nom musical, divertit, avorrit, de bon portar, per amagar, ni fu ni fa,... En què et fa pensar? T'hi sents còmode/a, portant-lo? Com et sembla que madura amb els anys? N'has estat sempre orgullós i continues estant-ne? Hores d'ara t'agrada ben bé? O tant te fa? No t'agradava però t'hi has acostumat amb el temps?. L'odies? En quins altres noms et fa pensar? Per què? Hi ha algun personatge literari, del món de la cultura, de l'esport, o públic que tingui el mateix nom que tu i en qui t'identifiquis? Si poguessis, et canviaries el nom per algun altre? Per quin? De quines altres maneres t'hauria agradat dir-te? Per què? T'agrada quin és el seu origen un cop l'has sabut? I com te'l pronuncien?

Abans d'escriure res, fixa't en com parlen aquests autors del seu nom:

TEXT 1

"No, Marie, no, ella es diu Mary, que és tota una altra cosa ... Marie té aquesta i que s'eleva i que canta... és femení, dolç i agut alhora. Com Natalie, però sense la duresa de la t que clava les dues a a terra. No, Mary és tota una altra cosa". Ho recordo com si ho acabés de sentir ara, perquè ningú no m'havia dit mai res de tan bonic sobre el seu nom. I perquè va ser la primera vegada que vaig sentir el nom de la senyoreta Natalie de la seva boca.

(fragment de **La passió segons Renée Vivien** de **Maria-Mercè Marçal**)

TEXT 2

Girat encara d'esquena, l'Aschenbach escoltava la veu del minyó, una veu clara, un poc feble, amb què assajava de cridar, bo i saludant des de lluny la xicalla que jugava al voltant del castell d'arena. Els crits foren correspostos per d'altres que repetien el seu nom o un diminutiu afectuós del seu nom, i l'Aschenbach afinà l'oïda, amb curiositat; però no pogué copsar més que dues síl·labes melodioses, semblant a «Adgio», o més aviat «Adgiu», amb una u allargada al final. Li plagué la sonoritat del mot; el trobava adient quant a l'eufonia amb l'objecte designat; el repetí en veu baixa i tornà, satisfet, a les seves cartes i papers.

(...)

Endevinar, esbrinar quin nom era el que, si fa no fa, sonava com a «Adgio» semblà al seriós escriptor una ocupació escaient i digna. I, amb l'ajuda d'alguns records de polonès que li restaven, arribà a la conclusió que devia tractar-se de Tadzio, abreviació de Tadeus, pronunciada «Tadziu».

En Tadzio es banyava. L'Aschenbach, que l'havia perdut de vista, en descobrí el cap i el braç que es movia com un rem mar endins, molt lluny; segurament la mar devia tenir poc fons fins a un bon tros enllà. Endemés, semblava que hom ja en tenia cura, d'en Tadzio, puix que veus de dones el cridaven de les casetes estant, tot repetint aquell nom, que gairebé senyorejaven la platja com una consigna i que, amb les seves consonants suaus i la u allargada del final, tenia quelcom de dolç i feréstec alhora: «Tadziu! Tadziu!»

(fragment de **La mort a Venècia**, de **Thomas Mann**)

A10.- FÒRUM

Seguint la tradició, en la nostra cultura fins fa ben poc gairebé només es posaven noms relacionats amb la religió, i més concretament noms de sants, d'entre els quals de sempre n'hi ha hagut que s'han posat (o no han deixat d'estar mai) de moda, mentre que d'altres han tingut menys èxit o fortuna. Així, noms com *Maria* o *Anna* i *Jordi* o *Josep* no han deixat de posar-se mai, mentre que *Carola* o *Davínia* o *Abelard* i *Oliver* han estat molt menys en voga. En tot cas, tots aquests noms - que formen una llarga llista que anomenem el **santorat** - solen tenir una data concreta de celebració assignada al calendari, la qual solem anomenar **el dia del sant**. Darrerament, però, i tal com acabem de comprovar en activitats anteriors, la nostra societat ja no posa només noms del santoral sinó que progressivament en va introduint d'altres pertanyents a pobles, religions o cultures molt diversos, i fins i tot hi ha hagut qui ha fet servir noms comuns com a noms propis.

Us proposem que, en petit-grups, feu un intercanvi d'impressions sobre aquestes tres qüestions:

A>.- Mireu si hi ha algun membre al grup que no tingui dia del sant assignat al calendari. Que expliqui als altres quin dia celebra el sant i per què.

B>.- En el següent requadre us plantejem un cas que ha succeït fa poc en una ciutat de Catalunya. Llegiu-vos-el atentament i després expresseu la vostra opinió al respecte, i sobre el fet que cada dia es posin, i hi hagi, noms més diversos a la nostra societat:

El consistori municipal d'una vila de Catalunya decideix premiar amb 500.000 ptes tots els pares que posin **Caterina** a una de les seves filles. La raó que dóna l'Ajuntament per prendre aquesta mesura és que en el seu Registre Civil hi figuren cada vegada més noms estrangers i menys noms del país, i entre ells el de la patrona de la vila, **Santa Caterina**.

C>.- Comenteu el contingut d'aquest article de diari:

*Kirsti Larsen, una dona noruega de 46 anys, mare de 14 fills, ha estat empresonada perquè no ha volgut pagar la multa que les autoritats li havien posat pel fet que no els havia agradat el nom que havia posat a un dels seus fills. Larsen va declarar des de la presó al diari "Verdens Gang" que ella era una cristiana convençuda i que, en un somni, una veu li havia dit en anglès que, a aquest fill - el tretzè de la família - li posés **Bridge** (pont) de nom, però que ella va decidir canviar-lo per **Gesher**, la paraula hebrea corresponent a pont. Tanmateix, en prendre aquesta decisió no va tenir en compte que aquest nom no figura en la llista oficial de noms aprovats per les autoritats noruegues, les quals han confeccionat aquesta llista molt concreta i estricta de noms reglamentaris, i no n'admeten d'altres, per tal d'impedir que no hi hagi ningú que pugui posar un nom al seu fill o filla que el pugui exposar al ridícul. Kirsti va fer una sèrie d'apel·lacions per mirar de sortir-se'n amb la seva i que el seu fill es pogués dir **Gesher**, i no se'n va sortir, però tot i això va decidir posar igualment aquest nom al seu fill, raó per la qual les autoritats van acabar posant-li una multa de 1600 corones, que ella es va negar a pagar. "Com veieu - ha declarat Kirsti -, jo sóc a la presó per una qüestió de dignitat i de principis"*

(fragment traduït i adaptat del diari *El País*)

A11.- RECERCA

Una dels trets més originals d'un nom, i que més ens pot cridar l'atenció, és la seva **sonoritat**, aquesta mena de partitura musical composta per la singular combinació de la seves lletres.... Com a exemple d'aquesta seva característica tan destacable només cal explorar el repertori dels noms dels éssers de la nostra mitologia clàssica com ara *Zeus, Adonis, Apol.lo, Hermes, Dionís, Posidó, Afrodita*...tots ells amarats de bellesa i **musicalitat**.

A.- Agafa el volum de la lletra **A** d'una enciclopèdia i busca-hi el nom dels personatges mitològics començats en **AR** que es corresponen amb cada una d'aquestes definicions. Intenta esbrinar, a més, quina dues paraules falten en cada una d'elles.

AR ?

Filla de, rei de Creta. Utilitzant un fil com a guia , ajudà - de qui es va enamorar - a sortir del Laberint després que aquest hagué mort el Minotaure.

ÀR ?

Nom grec de la deessa romana, Germana bessona d'..... Deessa de la natura, la caça i la castedat. Es va mantenir sempre verge i eternament jove.

AR ?

Fill d'..... i de la nimfa Les muses li ensenyaren les arts de la medi-cina i de l'ende-vinació, així com tot el que fa referència als ramats, l'agricultura i les vinyes.

AR ?

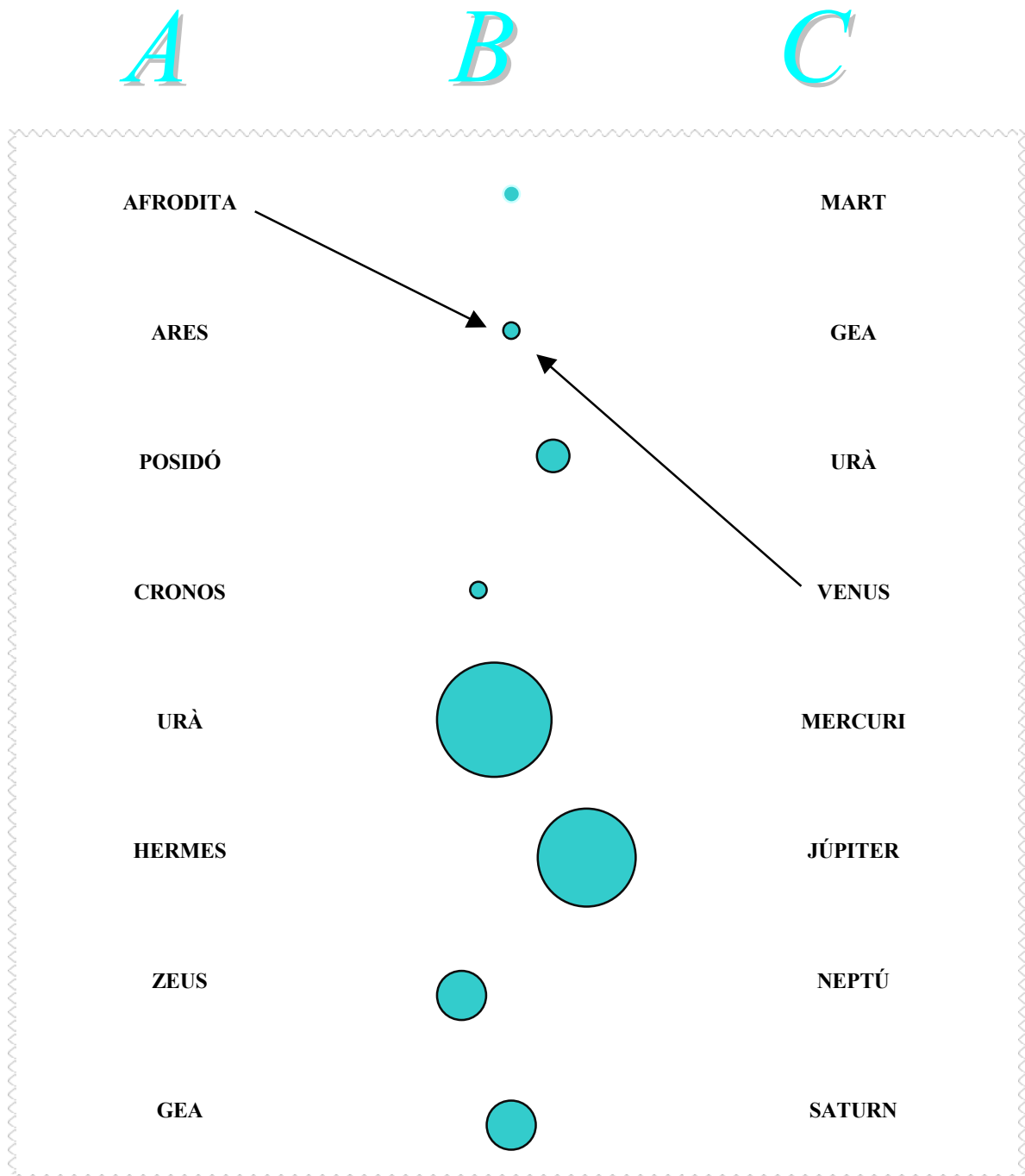
Cadascun dels cinquanta cinc companys de que, embarcats en la nau, participaren en la recerca del velló d'or.

B.- D'entre aquests noms de déus grecs n'hi ha cinc que són inventats. Quins són?

TESEU, PARSIFEU, EURÍDICE, HEFEST, GALÍPODIS, ARMELAU, TIRÈSIES,
PROMETEU, BRIONT, CNOSSOS, PERSÈFONE, ARSÈPONA, HIPERÍÓ,
ANDRÒMEDA, MEDEA.

C.- Relaciona els noms de les deïtats gregues (columna *A*) amb les romanes (columna *C*) i el planeta corresponent segons la seva grandària (columna *B*)

Et posem un exemple de mostra:

D.- Digues a quin ésser mitològic es refereix la paraula en negreta i quin significat cal atribuir-li a la frase.

- . *Aquest nou lluitador de sumo té una força **hercúlia**.*
- . *Una terrible erupció **volcànica** va fer desaparèixer l'illa de ...*
- . *Com que a ella li agrada tant muntar a cavall, li ha regalat un vestit d'**amazona**.*
- . *S'ha apuntat a un curset d'arts **marcials**.*
- . *Va anar a l'**Ateneu** a escoltar una conferència sobre mitologia grega.*
- . *Aquests ventiladors de dalt de la muntanya són per aprofitar l'energia **edòlica**.*
- . *Ahir es va inaugurar el nou **museu** del cinema.*
- . *Ha agafat una malaltia **crònica**.*
- . *Aquella narració plantejava una hipotètica lluita entre **selenites** i terrícoles.*
- . *Vam haver de fer un esforç **titànic** per acabar d'arribar al cim.*
- . *Feia una hora que voltàvem per aquell **dèdal** de carrers i encara no trobàvem l'adreça que*
ens havien indicat.
- . *Sempre he trobat que era una persona molt **narcisista**.*
- . *Li fa **pànic** haver de conduir per la gran ciutat.*
- . *Aquest any hi ha hagut una collita de **cereals** esplèndida.*
- . *Quan l'Evarist va tenir notícia d'allò, es va posar fet una **fúria**.*
- . *S'ha comprat un perfum molt **afrodisíac**.*

A12.- RECREACIÓ

Noms literaris

Llegeix-te les següents frases, en cada una de les quals et trobaràs un nom literari de **bella sonoritat**, pertanyent a la fantàstica galeria de personatges animals que apareixen al **Llibre de la Jungla** de **Rudyard Kipling**. Fixa't que aquestes frases ens diuen a quin animal es refereix cada personatge, però encara en podràs saber més coses, d'aquests animals de ficció, si resols l'activitat que et proposem i completes el segon grup de frases de la següent manera:

canvia una mica l'estructura de cada una de les frases del primer grup - tal com s'ha fet a l'exemple de mostra - per tal que puguis transformar-la en una altra que pugui encaixar en l'espai buit més adient del segon grup.

Abans de començar l'activitat cal que tinguis en compte les següents observacions:

- Tingues present que les segones frases estan desordenades respecte a les primeres, però que si les llegeixes, i mires de desxifrar-les, amb atenció, hi trobaràs prou informació perquè sàpigues quina de les primeres estructures hi has d'encaixar.
- Tingues present, també, que hi ha dues estructures - i per tant dos animals, que apareixen en dues respostes.

Rann és l'esparver.

Tabaqui és el xacal.

Txutxundra és la rata d'aigua.

Baloo és el vell ós bru.

Kala Nag era un elefant de prop de setanta anys.

Akela és el Gran Llop Solitari.

Kaa és la serp pitó de la Roca.

Bagheera és la pantera negra.

Rikki-tikki-tavi era una mangosta

. ***Kaa, la serp pitó de la Roca,*** retorcia el seu cos, llarg de nou metres, en fantàstics nusos i corbes

..... *no menja sinó nous, arrels i mel.*

..... *es balancejava i volava en cercles, mentre sotjava la jungla esperant que algú es morís.*

..... *tota ella era fosca com la tinta, però amb les taques pròpies, que es mostraven segons la llum, dibuixant unes aigües semblants a les de certa mena de sedes.*

..... *corre d'ací d'allà menjant els parracs i bocins de cuiro que hi ha pels munts d'escombraries del poble.*

..... *s'havia fet capítost de la ramada per la seva força i el seu enginy..*

..... *abaixava el vol i li brillaven al sol les vores de l'ala, vinclant-se una mica..*

..... *era molt semblant a un gatet per la pell i la cua; però ben igual a una mostela pel seu cap i costums.*

..... *no va mai pel mig del pis, sinó que s'arrossega ran de mur.*

..... *tenia ben bé tres metres d'alçada fins a les espatlles, i li havien tallat els ullals.*

..... estava estirada damunt un marge calent, prenent el sol de la tarda i admirant el seu bonic vestit nou, car havia estat deu dies retirada, canviant la pell.

(fragments de *El llibre de la jungla*, de **Rudyard Kipling**)

A13.- ESCRITURA.

Escriu sobre un d'aquests temes:

A.- Explica la **vida del sant** que porta el teu nom.

B.- Explica (o inventa't) una **llegenda** o **història** sobre l'origen del teu nom.

TEXT

Samoa fou, en el passat, consagrada a Moa. Moa era el fill de Roques. Roques va maridar la terra i la terra va quedar prenyada i va tenir un fill que es va dir Moa. El seu pare, Salevao, déu de les roques, va posar al seu fill el nom de Moa (el punt mig, el centre, el moviment en el centre del ventre de la seva mare).

Salevao va ordenar que el cordó umbilical fos estès en un pal i tallat amb una pedra afilada. Per això, tots els objectes eren “sa ia Moa”, consagrats a Moa.

Vai (l'aigua) fou enviat des del cel per rentar Moa, i també fou “sa ia Moa”, consagrat a Moa.

La mare de Moa, Laueleele, volia aigua per beure. Laueleele tenia molta set després d'haver parit. Per tant, l'aigua va ser enviada des del cel amb estòmacs de bambú. Basses, fonts i rius van néixer en aquell moment.

Salevao volia perdre's entre les pedres. Volia perdre el seu “mana in ma'a ...” en el sòl. Tot allò que hi creixés seria “sa ia Moa”, consagrat a Moa — “taro”, plàtans, “taamu”, i mangos. Els cucs dels cadàvers eren “sa ia Moa”. I també les roques i la terra. Tot era sagrat. Fins que Moa va tornar-se un home i li va créixer el cabell... més llarg que un. “fautasi”, més fosc que la “lama”.

El cabell de Moa fou tallat i tornat al cel. Era l'única manera per aconseguir que la “sa” fos abolida. I fins i tot després, la natura sagrada de cada cosa es va tenir per “sa ia moa”. Passa la mateixa cosa amb el nom “Samoa”. I passa la mateixa cosa amb Samoa.

(fragment de *L'indret d'on venim*, de **Sia Figiel**)

C.- Fes una redacció sobre un/a artista, personatge o famós que porti **el teu nom** i amb qui t'identifiquis.

D.- Escriu una petita història fictícia on hi apareguin cinc **noms literaris** inventats per tu.

E.- Reps una carta d'un/a amic/-ga que viu en una de les següents contrades i que t'explica un

petit embolic que li ha passat amb els amics d'allà. El/la professor/a t'explicarà que, **segons el dialecte**, els noms personals porten un o altre, o cap **article** al davant.

POSSIBLES REMITENTS: un noi de **Balaguer**.
una cosina de **Perpinyà**.
una coneguda de **Manacor**.
un company de **Figueres**.
una amiga de **Barcelona ciutat**.
un soci d'**Elx**.

F.- Han passat 40 o 50 anys i ja has passat l'Equador de la teva vida. Com t'imagines que haurà suportat el teu nom el pas del temps? Com s'ha portat amb tu, i tu amb ell?
Escriu un fragment - poètic o en prosa - en què expliquis quina relació íntima ha tingut amb la teva vida durant tot aquest temps...
Per tal d'inspirar-te una mica, et convidem abans a llegir-te els següents poemes:

TEXT 1

*El meu nom era gran, i gran el regne
de quan era petit i jo tenia el ceptre.
Després el nom va perdre territori
i es va fer un substantiu disminuït
que no troba la pròpia substància.
Aeri era el nom quan amb mà oberta
desfermava turgents castells de fum
com els volcans colèrics del Pacífic,
aeri i formidable com els núvols
que proclamen la seva desmesura,
fins que va caure a plom, i va ser un nom
ferit pel gel de la clarividència.
Ara és lúcid i frèvol i perd lletres
en la memòria meva i la dels altres
fins que s'esborrin totes en le verdet del marbre.*

(fragment de , de **Quim Español**)

TEXT 2

EL NOM.

*Clementina em dic,
Clementina em deia*

*Altres temps jo fui
un xic temorega;
el nom m'era llarg
igual que una queixa
i em punyia el cor*

*quan les amiguetes,
per fer-me enutjar,
molts cops me'l retreien:
«Quin nom més bonic!
— deia alguna d'elles —,
però no t'escau:*

*és nom de princesa.»
«Ai, quin nom estrany!»
moltes altres feien;*

*i jo al fons de tot
sentia l'enveja
dels seus noms tan clars
de Maria o Pepa.*

*Clementina em dic,
Clementina em deia.*

*Però un any s'enfuig
i un altre any governa.
Aquell nom que abans
féu ma tímidesa
i es tornà després
una dolça fressa
sobre el llavi un
— jo mateixa el deia —
ara m'és honor*

*i m'és meravella.
Cap nom no és tan bell
damunt de la terra
com el que l'amat
em canta a l'orella,
i entra en els recers
de l'ànima meva
i em puja al cervell
i em clou les parpelles.*

*Del cel de l'amor
tombava una estrella...
Ara el nom em lluu
damunt la testa.*

*Clementina em dic,
Clementina em deia.*

(“*El nom*”, de *Clementina Arderiu*, dins *Tretze poetes catalans*)

A14.- DICCIONARI

Definicions a la deriva.

A.- Cadascuna d'aquestes definicions de **paraules derivades** de “**nom**” ha perdut el **rumb** a partir d'un dels mots que la forma. Busca el mot on s'ha perdut el rumb i rectifica'l, tal com fem a l'exemple de mostra:

☐ NOMENAR		Designar una persona per a ajudar nos a fer la feina. Designar una persona per a un càrrec o funció.
☐ ANOMENAR		Donar nom a una persona de la nostra família.....
☐ NÒMINA		Llista de persones que han de pagar els desperfectes....
☐ NOMINACIÓ		Acció de designar un dia de festa per a tothom.....
☐ DENOMINAR		Donar la nòmina a tots els qui se l'han guanyada.....

- PRONOM** ————— Paraula que sempre va a davant d'un nom

- SOBRENOM** ————— Nom afegit al final d'un document jurídic.....

- ONOMÀSTICA** ————— Branca de la geografia que estudia la vida nòmada.....

B.- Fes el mateix que a la sèrie anterior però ara amb aquestes **paraules derivades** de “**nim**”, que també significa nom.
 Després digues quines d'elles tenen a veure amb l'**autor** o **autora** d'un text.

- AUTÒNIM** ————— Nom decidit per nosaltres mateixos

- PATRÒNIM** ————— Nom del patró d'un vaixell.....

- ANTROPÒNIM** ————— Nom que no té cap forma especial

- PSEUDÒNIM** ————— Nom salvatge.....

- TOPÒNIM** ————— Nom de categoria

- EXÒNIM** ————— Nom que no sol agradar gaire.....

- HETERÒNIM** ————— Nom trànsfuga

- ORÒNIM** ————— Nom relacionat amb l'or.

☐ **CRIPTONIM** — Nom afegit al final d'un document jurídic.....
.....

☐ **HAGIOTOPÒNIM** — Nom que es pot pronunciar amb molta agilitat.
.....

A15.- CONCURS

Fes aquests dos concursos:

A> Proponem noms amb aquestes característiques, posem-los en comú i mirem - votem - quins són els millors i més ben trobats.

Afegeix-hi tu també alguna característica.

CARACTERÍSTICA	NOM PROPOSAT
EL MÉS LLARG	
EL MÉS CURT	
EL QUE TÉ MÉS VOCALS DIFERENTS	
EL QUE TÉ MÉS CONSONANTS DIFERENTS	
EL QUE REPETEIX MÉS LA MATEIXA VOCAL	
EL QUE REPETEIX MÉS LA MATEIXA CONSONANT	
EL MÉS LLARG QUE CONTINGUI DUES VOCALS IGUALS SEGUIDES	
EL MÉS LLARG QUE CONTINGUI DUES CONSONANTS IGUALS SEGUIDES.	

EL QUE CONTINGUI MÉS LLETRES
SEGUIDES QUE SEGUEIXIN
L'ABECEDARI

EL QUE TINGUI DUES LLETRES
SEGUIDES QUE ESTIGUIN MÉS
SEPARADES A L'ABECEDARI

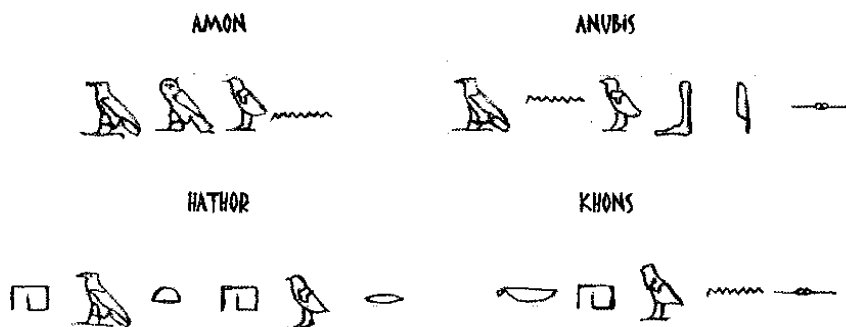
EL PALÍNDROM MÉS LLARG

ELS DOS NOMS QUE TINGUIN UNA
RIMA MÉS LLARGA

B> CONCURS

Hem escrit els noms d'uns déus egipcis amb **escriptura jeroglífica**. A partir de la transformació d'aquests noms, pots traslladar els quatre déus que et donem a escriptura jeroglífica?

RA, ISIS, OSIRIS, HORUS, ATON, KHNUM

• A 	• B 	• C 	• D 	• F
• G 	• H 	• I 	• J 	• K
• L 	• M 	• N 	• O 	• P
• Q 	• R 	• S 	• T 	• U
• V 	• W 	• X 	• Y 	• Z

A16.- TALLER

Feu grups de taller i porteu a terme un d'aquests projectes:

A.- Fer un **cartell**, **mural** o **col.lage** dedicat exclusivament a un nom propi que us hagi cridat especialment l'atenció o al qual vulgueu retre una mena d'homenatge i després, pengeu-lo en una de les parets de la classe.

B.- Seguir el mateix plantejament que a la proposta anterior, però ara no retreu un homenatge a un sol nom sinó a una determinada classe de noms qualificada per vosaltres, com ara els **noms exòtics**, **oblidats** o poc usats, **divertits**, de **pel.lícula**, **curtis**, **llargs** com un dis sense pa, que tenen la mateixa **llengua mare**, **bíblics**, que es relacionen pel **significat**, que **rimen** entre ells, etc. Ja veieu que les possibilitats de treball són ben obertes i que podeu trobar encara molts altres temes!

C.- Dissenyeu i elaboreu un **díptic** o **tríptic** sobre els noms de la classe en què hi haurà de figurar:

- Una relació de tots els noms per ordre alfabètic amb el significat i la llengua d'origen de cadascun.
- Un diccionari multilingüe amb totes les traduccions dels noms de la classe a altres llengües que hagueu trobat.

La resta del díptic o tríptic la podreu ocupar de la manera que millor us plagui (amb altres aportacions escrites sobre els noms de la classe, amb alguna fotografia, amb color, dibuixos,...) .Quan el tingueu acabat n'heu de fer una fotocòpia, que servirà de record, per a cada un dels companys de la classe.

A17.- ESCENOGRAFIA

En clau d'humor.

Feu grups i prepareu-vos una d'aquestes dues representacions **en clau d'humor**:

A.- Escriviu un diàleg curt amb dos personatges principals que siguin els vostres pares (i, si voleu, amb altres possibles personatges secundaris) i intenteu recrear-hi el moment de la vostra vida en què van decidir posar-vos el nom que porteu. Després repartiu-vos els papers i prepareu una petita representació per a la classe.

B.- Teniu un/a professor/a nou/nova i confon o no recorda els noms dels seus alumnes!

A18.- AUTOBIOGRAFIA

Capítol I.

Inspira't en la informació que hagi anat obtenint, així com en les anotacions i les activitats d'escriptura que hagi anat fent al llarg d'aquesta unitat, per tal d'escriure el primer capítol de la teva autobiografia, un capítol en què et presentaràs a uns teus hipotètics lectors tot fent servir com a principal motiu del teu discurs tot allò que tu vulguis expressar sobre el tema **del teu nom**.

A fi que la teva redacció sigui ben rica, atractiva i plena de continguts interessants, et volem insistir que procuris tenir en compte tots aquells possibles aspectes d'escriptura relacionats amb el tema del teu nom que t'hagin anat suggerint les activitats treballades fins ara, per això t'adjuntem una bateria de preguntes que et poden servir de recordatori i de guia. Amb tot, volem que tinguis molt present que no es tracta, ni de bon tros, de seguir aquest qüestionari al peu de la lletra tot contestant per ordre i de manera mecànica les preguntes que se t'hi fan, sinó de triar-les i ordenar-les de la manera que et sembli, i sobretot, de no perdre de vista que, en definitiva, més que una activitat dirigida hauràs de fer una activitat de **creació personal**, i que per això també ets ben lliure de fer volar la teva imaginació i - així ho esperem - d'afegir a la redacció tot allò que se t'hagi anat acudint sobre la marxa.

D'altra banda, abans de posar-te a escriure aquest primer capítol de la teva autobiografia, també ens agradaria que et llegissis molt atentament aquestes pautes sobre la manera de **donar forma** a la teva redacció, a fi que - mentre la vagis fent - miris d'aplicar-les tant com puguis:

 Aprofita i selecciona bé tot el que hagi après en aquesta unitat.

 Com que aquesta és una activitat **manuscrita**, mira de fer tan bona lletra com puguis i de presentar l'escrit amb el màxim de **cura** possible.

 Procura ser tan elegant, precís i ric com puguis a l'hora de fer servir el **lèxic**.
Un bon ús de les paraules i un vocabulari ben divers i original sempre ajuden

molt a millorar la qualitat, l'interès i la bellesa d'un text.

✦ Procura **relacionar** tan bé com puguis les diferents idees que vulguis expressar. Per a això és fonamental que, abans d'escriure-les, pensis una mica com les ordenaràs; i que després, un cop les vagis escrivint, miris de lligar adequadament les frases i els paràgrafs que et vagin sortint. Només així el text et quedarà tot ell ben soldat i no hi grinyolarà res!

✦ Tot i aquestes recomanacions formals, cal que no perdis de vista que estàs fent un exercici d'**escriptura creativa**, i que, per tant, no has de perdre tampoc de vista el que et vagin dictant la teva espontaneïtat i la teva imaginació!!

Què puc dir sobre el meu nom ?

- ⇒ *Com em dic? Tinc més d'un nom?*
- ⇒ *Quin és l'origen del meu nom?*
- ⇒ *De quina llengua prové?*
- ⇒ *Què significa?*
- ⇒ *Sé alguna història o llegenda sobre la seva procedència?*
- ⇒ *Si és un nom del santoral, quin dia celebren el sant?*
- ⇒ *Si no és un nom de sant, quin dia celebren la meua onomàstica i per què?*
- ⇒ *Per què em van posar aquest nom?*
- ⇒ *Hi ha algun fet, circumstància o anècdota que faci referència a la tria del meu nom?*
- ⇒ *M'agrada o no, aquest nom? Per què?*
- ⇒ *Com em sona? Em sembla un nom que té una bella sonoritat? Una bona música?*
- ⇒ *Quins jocs de paraules puc fer amb el meu nom?*
- ⇒ *Em sembla un nom normal i corrent, original, divertit, avorrit, ...?*
- ⇒ *Em sembla un nom modern, antiquat, d'aquells que sempre queden bé i no passen mai de moda?*
- ⇒ *Si hagués de presentar-me a un concurs de noms, a quin premi em sembla que podria aspirar?*
- ⇒ *Em sento gaire identificat/-ada amb el meu nom? Per què?*
- ⇒ *En quins altres noms em fa pensar?*
- ⇒ *Conec algun autor o personatge literari que porti el meu nom?*
- ⇒ *M'identifico amb alguna persona famosa que es digui igual que jo?*
- ⇒ *Quina traducció he trobat que té el meu nom a d'altres llengües? Què em semblen aquests altres noms?*
- ⇒ *Quins altres noms m'hauria agradat portar? Em canviaria el meu per algun d'aquests?*

A19.- RECERCA

Sens dubte que en el cercle dels teus familiars, amics o coneguts ben sovint no utilitzes noms propis oficials (aquells que consten al Registre Civil) sinó uns altres de més simpàtics i afectuosos que proporcionen molta més calidesa i confiança en el tracte. Així, a en *Joaquim* el sols anomenar *Quim*, a en *Josep Pep*, i a la *Carme Carmeta*. Totes les llengües disposen de diversos procediments per transformar els noms propis de persona en aquest altre tipus de mots més afectius, els quals anomenem **hipocorístics**. En català els tres procediments més habituals per formar mots hipocorístics són aquests:

- 1r.- Abreujar el nom personal per **afèresi**, és a dir traient-li una o més d'una de les seves síl.labes inicials.
Això passa en paraules com *Món*, *Lari* o *Bel*, que no són res més les paraules *Ramon*, *Hilari* i *Isabel* escurçades per davant.
- 2n.- Abreujar el nom personal per **apòcope**, és a dir traient-li una o més d'una de les seves finals.
Això passa en paraules com *Sole*, *Isa* o *Ge*, que no són res més les paraules *Soledat*, *Isabel* o *Geraldine* escurçades per darrera.
- 3r.- Fer un **diminutiu** del nom personal, com ara *Angeleta*, *Mariona* o *Joanic*.
Fixa-t'hi que les terminacions dels diminutius poden variar:

Interpreta a quin noms personals es refereixen aquests hipocorístics, i després escriu-los a la columna que els correspongui.

ADRI MONTSE NOFRE ROSETA LENA EDU TOMEU BET
CESC

DERI FEL TINA LLUÍSÓ NURI RAMONET BEA SANTI
TONI

VADÓ MARGA TÒFOL ROGERÓ IMMA MONTSERRATONA

QUETA ÀLEX DORA MIQUELÓ FINA CAROL
JOANIC

AFÈRESIS	APÒCOPES	DIMINUTIUS

--	--	--

A20.- RECREACIÓ

Reescriu aquestes frases completant els dos buits que hi ha. En un hi has de tornar a escriure el nom de persona de la frase però amb un hipocorístic perquè tingui un valor més afectiu; en l'altre hi has de tornar a escriure una de les paraules de la mateixa frase que s'hi adigui pel context.

Ah!, una petita dificultat afegida : per resoldre l'exercici has d'utilitzar almenys una vegada cada un d'aquests sufixos diminutius: -et/-eta; -ó/-ona; -ic/-ica; -i/-ina. D'acord? Ja veuràs que tot és posar-s'hi...

Et posem la solució del primer exemple perquè vegis com ho has de fer:

- En **Rafel** avui no vindrà a **dinar** a casa > En **Rafelet** s'ha emportat el **dinar** a la feina.

- En Manel sempre té molt bona sort > En sempre té la de cara..

- Vols dir que portarà alguna notícia fresca, l'Agustí? > L'..... se n'ha anat a prendre la

- Però si la Teresa no en sap res! > La sempre té a punt un que ho espatlla tot!

- L'Àngela es va passar tot el cap de setmana enrabiada > Va agafar una, l', que no hi havia ningú que l'aguantés .

- Totes aquelles coses que explicava en Miquel eren noves per a mi > Quines us va explicar, en?

- Joan, per què no deixes d'anar sempre contra tothom? > No hi ha res a fer amb aquest, sempre fa la

- Vam estar voltant mitja hora amb la Isabel i encara no vam arribar a lloc > Vam estar comentant amb la..... que els..... d'aquesta vila són meravellosos.

- T'ho han dit mai, Vicenta, que ets ben boja? > No cal dir que la..... sempre té la

A21.- RECERCA

Fixem-nos en aquests altres mètodes de fer noms afectius i busquem-ne més exemples:

- Per síncopa: *Jep (Josep), Marisa (Maria Lluïsa)*.
- Per canvi de gènere: *Àngela (Maria dels Àngels)*.
- Per derivació: *Joanot, Carlota (Carles)*.
- Per combinació de sistemes hipocorístics: *Tonet, Cinteta,...*
- Per altres sistemes: *Xesca (Francesca), Tineta (Caterina), Biel (Gabriel), Bela (Isabel), Voret (Salvador), Sumpta (Assumpció), Geni (Eugènia),...*
- En altres llengües: *Zepa (Josepa), Pepe, Sole (Soledat), Maite (Maria Teresa), Loles/Loli, (Dolores)...*
- Combinacions híbrides català/castellà: *Milio, Berto, Quico, Ciso, Ciset, Cisqueta, Pitu., Fep (Josep) .*
- A partir de cognoms: *Fabre (fàbregas), Sabo (Saborido)*
- Noms que semblen noms afectius: *Tura, Rita, Janina (Joana + Aina)*

A22.- CONCURS

A>.- Feu una llista de noms i noms afectius tan llarga com pugueu a partir de cada un d'aquests dos noms personals. Us la comencem a fer perquè us hi aneu animant, però us toca a vosaltres de continuar-la. Guanyarà el grup que trobi més paraules en un temps prèviament estipulat.

JOSEP..... > **Josepa, Pep, ...**

FRANCESC > **Francesca, Cesc, ...**

B> A quin nom correspon cada una d'aquestes afèresis?

LAU SEBI BEL CINTA NEL MET
IONA GELA CIÓ ASTÀSIA

C.> Busqueu noms de persona a partir dels quals pugueu fer més d'un nom afectiu. Us en posem alguns exemples perquè us hi aneu animant:

JOSEP.....> **Pep, Pitu, Fep,....**

FRANCESC:> **Cesc, Xesca,...**

ELISABET: > **Eli, Elisa, Elibet, Bet,**...

D.- Busqueu fins a 50 noms i noms afectius possibles a partir de la lectura d'aquest **encadenat de noms**. Per interpretar els noms de l'encadenat podeu fer servir una mateixa lletra per fer més d'una paraula, però les paraules que trobeu s'han de fer obligatòriament a partir de lletres seguides.

Vegeu aquest exemple abans de resoldre l'encadenat:

*elisabetsabelarda = eli + elisa + lisa + bet + betsabé + abel +
bel + abelard + abelarda*

*lauramonofredericarl
otavictoribieladianais
adorafelisabethelenar
cisquetamaragdafneu
staquillesteresau*

A23.- ESCRITURA

Tria una d'aquestes dues opcions:

A.- El jove narrador.

Entre tots els qui hagueu triat aquesta opció, prepareu un **binomi fantàstic** a partir d'un nom afectiu i un sintagma (el/la professor/a us explicarà com l'heu de fer) . Després ajunteu els dos elements del binomi amb una de les conjuncions "i" o "o" i obtindreu el títol (vegeu l'exemple) d'una narració o conte infantil o juvenil de què haureu de redactar la primera pàgina.

EXEMPLE: **Carles Soldevila, Lau o les aventures d'un aprenent de pilot**

B.- La postal de vacances.

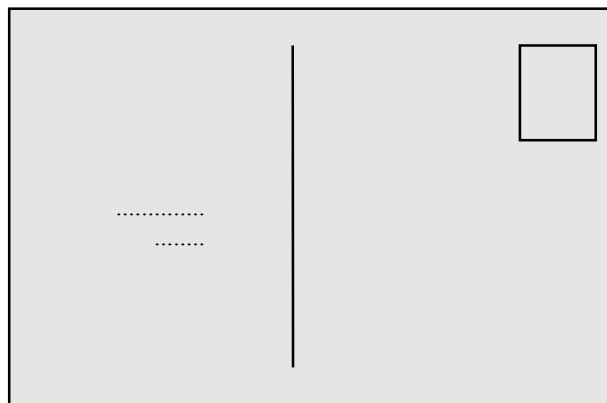
Tria una d'aquestes opcions:

a.- Te n'has anat de vacances a l'estranger i, durant el viatge -des de llocs diferents -, vas escrivint (una, dues, tres,..) postals per als de casa i els amics. Omple-les tot encapçalant-les amb una breu **forma de salutació** i el **nom afectiu** del destinatari.

b.- Quan tornes de vacances obres la bústia i et trobes tot de postals que t'han enviat els teus amics Què t'expliquen?

c.- Estàs de vacances i envies postals als teus amics i amigues estrangers que són a casa seva, o que han vingut a visitar el teu país i et van demanar que els deixessis una postal de benvinguda a l'hotel on s'allotjaran, tot esperant que els passis a recollir per fer-los d'amfitrió i guia del teu poble o ciutat. Omple les postals en la teva llengua, llevat del **nom afectiu** i de les **formes (fórmules) de salutació** i de **comiat**, que escriuràs en la llengua del destinatari com a mostra d'afecte i cortesia. Te'n posem algunes de mostra:

Adéu, fins aviat	A rivederci (italià)	Hola	kwenu (ibo)
Bona tarda	Buona sera (Italià)	Benvingut	Wellcome (anglès)
Hola	kaiso (basc)	Hola	Heus (llatí)
Benvingut	ongietorri (basc)	Benvingut	Bienvenue (fr.)
A reveure	Sai gobe (haussa)	Bona tarda	Bonsoir (fr.)
Benvingut	Djulé (ladakhi)	Bona tarda	Bonser (occità)
Benvingut	Irasshai (japonès)	Benvingut	Benvengut (occità)
Bona tarda	Konnichiwa (japonès)	Hola i adéu	Shalom (àrab)
Hola, benvingut	Namastej (índia)		
Benvingut	Nno (ibo)		

A24.- FÒRUM

Una forma molt més peculiar encara d'identificar una persona és mitjançant un **sobrenom** més o menys reconegut socialment que en destaca algun tret, estat o circumstància particular. Aquests tipus de mots, que també se solen anomenar **renoms** o **motius**, solen ser molt més presents a les zones rurals, on marquen una forta tradició, i generalment són inofensius, tot i que també poden tenir una connotació més irònica i malèvola - sobretot en casos en què es refereixen a defectes o vicis censurables -, per la qual cosa de vegades també són anomenats **malnoms** (amb tot, cal tenir present que els noms que destaquen vicis, defectes etc amb el temps solen perdre també la seva càrrega emotiva de to pejoratiu i, per tant, deixen de ser malnoms).

Serien, doncs, renoms - o alguns d'ells malnoms, segons la intencionalitat de l'usuari - paraules com en Llagosta, la Rateta, en Petroli, en Pa-i-ceba, la Capitana, la Pepa de la font, en Xurriaques, en Borratxo, en Nassos,...

Sentir anomenar una persona pel renom pot despertar la nostra curiositat per saber interpretar el perquè d'aquest motiu. Llegeix-te aquests fragments i comenta per què als personatges en negreta els diuen així.

TEXT 1

- Mireu! - diu un.

Tots giren el cap en la direcció que un , dos, quatre dits, assenyalen.

- És en **Ferrovell!**

En Ferrovell, amb un sac a l'esquena, mig buit, avança amb passa calmosa. Es un home robust. molt fort, de coll gruixut i ulls botits. No perd mai la calma. S'atura al mig de la plaça i crida:

- Hi ha cap ferro vell?

La veu retopa en ecos per les parets de les cases buides.

- Ferrovell, ferrovell, fevell, rovell, vell...

TEXT 2

*Aquell mariner era fill de Blanes, com tots els de la tripulació. Vindria a tenir uns quaranta anys, i era altet, escardalenc, cella-ros i de mirar garneu. Li deien en **Vadó Set-trossos**, perquè semblava fet a peces mal ajuntades: quan caminava, els braços li penjaven balandrim-balandram, el cap se li tombava d'ací i d'allà, i les sofrages se li doblegaven com xarneres que van massa fluixes. Per falla de malucs, la faixa se li solia escórrer en espiral fins a les cames. La visera de la gorra*

sempre

li fugia del front, decantant-se-li cap a l'una o l'altra de les orelles.

(fragment de *Pinya de Rosa*, de *Joaquim*

Ruyra)

TEXT 3

En principi Velutha no havia de ser fuster.

*Li deien **Velutha** (que vol dir Blanc en malaialam) de tan negre com era.*

TEXT 4

*"Amb el cafè i el conyac, algú va preguntar a **Jellie** pel seu nom i d'on venia. Els pares d'ella van riure, i Jellie els assenyalà. Li va tocar a la mare explicar la història.*

- Quan Jellie tenia uns set anys, va passar una època d'estar grassona. Son pare li va començar a dir el seu "potet de Gelitina". La canalla del veïnat ho van pescar i li feien la guitza dient-li Gelitina Grassa i Gelitinoso i tot el que us pugueu arribar a imaginar. Tornava de jugar amb la cara plena de llàgrimes. Així que això va començar a passar, en Leonard ja no li va dir més Gelitina i li sabia greu haver-ho començat tot. Però els nanos van continuar.

Jellie prosseguí:

- La mare me'n va treure, però. Em va convèncer que el meu sobrenom s'escrivia "Jellie" però que de fet era un nom francès que es pronunciava "Jelée", tot i que nosaltres ho pronunciàvem així. Em va agradar la idea i vaig començar a enorgullir-me del meu nou nom. Se'm va quedar, i l'he fet servir des d'aleshores."

(fragment de *Vals lent a Cedar Bend*, de *Robert James Waller*)

TEXT 5

El professorat d'aquell establiment pedagògic en miniatura no admetia altra col.laboració que les dues persones citades: don José, per als més grandets, i donya Eulàlia per als caganius.

*tan Al col.legi, hi anaven dos germans meus més grans que jo; així és que, en el moment d'entrar-hi, vaig ser batejat amb el nom de **Señorito Segarra, tercero**. I aquest nom estrany no sé si em va fer plorar o em va fer rebentar de riure, peròestic segur que, en la insòlita classificació, jo hi veia una manera entretinguda de cercar tres peus al gat, que per altra banda no em perjudicava gens.*

(fragment de *Memòries*, de *Josep M. de Sagarra*)

TEXT 6

Però el poble de Kambi era llegendari per moltes coses, inclosa l'habilitat de trobar els malnoms més escaients sense cap raó aparent. A banda de Baru, el nom el nom del qual el descrivia tant escaientment que coincidia amb l'únic malnom possible per a ell, no quedava ningú amb el seu nom real.

(fragment de “La festa”, dins ***Interseccions*** de ***Meja Mwangi***)

A27.- CONCURS

Tal com hem vist en els fragments anteriors, alguns renoms són fàcilment interpretables, però d'altres poden arribar a ser de significació més difícil - de vegades fins i tot obscura i enigmàtica - , o si més no, diversa i oberta.

Què us suggereixen els que hi ha a la columna del mig d'aquesta graella? Podem jugar d'aquestes dues maneres:

A.- La interpretació objectiva.

Poseu-vos per grups i discutiu a quin quadre de la columna de l'esquerra aniria cada una d'aquestes interpretacions dels motius. Guanya el grup que les col.loca bé primer.

Interpretacions: Que va sempre adormit - De nas gran i deformat.- Que és molt poca cosa.- Que és molt xerraire.- Que és molt corpulent i gros
Que va sempre brut i tacat.- Que li agrada anar de gresca.- Que beu molt.-
Que parla fluix - Que és molt tossut - Que es fica pertot per tal d'esbrinar coses - Que és molt divertit i desmanegat - Que té la pell molt fosca -
Que viu al costat de ... - Que no té seny, eixelebrat - Que s'ho apunta/ho compta tot.

B.- La interpretació subjectiva.

També per grups, considereu altres interpretacions divertides i interessants i escriviu les que considereu millors (una per cada quadre) a la columna de la dreta. Després votarem les propostes dels grups a nivell de classe. Guanya el grup de qui s'hagin votat més propostes en primer lloc.

INTERPRETACIÓ OBJECTIVA	MOTIU	INTERPRETACIÓ SUBJECTIVA
magre i llarg	En Cerilla	un piròman
	En Llànties	
	La Nassota	
	La Mulata	

	En Cap de Trons	
	La xiu-xius	
	En Paper i Llapis	
	En Lleganyes	
	En Cul i mig	
	La Fura	
	La Pepa de la Font	
	La Romagueres	
	En Garnatxa	
	En Caparrut	
	En Bocasses	
	La Mosquita	
	En Xarlot	
	La Xeflis	

A28.- RECREACIÓ

Fes aquestes dues pràctiques:

A>.- Utilitza un dels procediments de creació de renoms comentats a l'exercici anterior per inventar-te'n un de nou que també faci referència a un ofici o a una feina, com el d'en Ferrovell. Tot seguit mira de fer una nova versió del TEXT 1 de l'activitat 26 tot canviant el renom del protagonista i completant els altres espais buits amb noves paraules i expressions que s'adiguin amb aquesta nova situació.

- Mireu! - diu un.

Tots giren el cap en la direcció que un , dos, quatre dits, assenyalen.

- Es en!

En, amb, mig, avança amb

..... Es un home, molt, de i

..... No perd mai S'atura i crida:

- Hi ha?

La veu retopa en ecos per

-,,,

B>.- Rescriu el TEXT 6 de l'activitat 6 de manera que no es tracti d'un **malnom** sinó d'un renom en sentit positiu.

A29.- ESCRITURA

Tria una d'aquestes dues opcions:

A.- Fes un escrit sobre una persona o personatge que hagi tingut diversos renoms al llarg de la seva vida. Explica quines circumstàncies han fet que tingui més d'un renom i què significa cada un d'ells.

TEXT 1

Kadidja, adorada pels seus pares, creixia com una nena consentida. La família vivia folgadoament. El seu pare Pâté Pul.lo a més de ser l'administrador del bestiar reial havia rebut del rei Tidjani, en record de la "mica de llet de Hamdal.laye", una donació permanent de mil caps de bestiar que eren substituïbles per d'altres en cas de pèrdua.

Pâté Pul.lo havia donat a Kadidja una educació gairebé masculina, sense treure-li tanmateix la seva feminitat. Bonica, alegre, plena de vida, decidida -i fins i tot, cal dir-ho, una miqueta tossuda - prometia ser una dona forta a la qual seria difícil de resistir.

*Havia creat i dirigia una "waaldé", 'associació', de noies de la seva edat, que reunia totes les joves boniques i nobles de Bandiagara. Fou llavors que va rebre el seu primer sobrenom: "Djandji", 'La ben dotada'; més tard, li digueren "Pul.lo", 'Dona ful' en el sentit de "Dona noble", nom que esdevindrà entre els bambara "Flamusso". També li digueren, a causa de la seva extraordinària fortalesa de caràcter, "Debbo diom timba", 'La dona amb pantalons'. El seu primer fill, Hammadun, li deia "Dadda" (sens dubte deformació de **Kadia**, diminutiu de Kadidja), nom que es va mantenir a la família i que adoptaren tots els nens de Bandiagara.*

(fragment de Amkul.lel, el nen ful, d' **Amadou Hampâté Bâ**)

TEXT 2

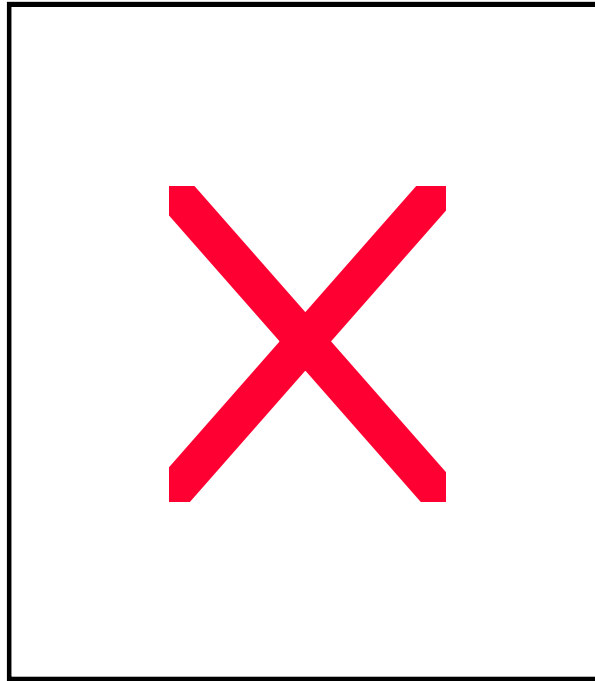
Pere III de Catalunya i IV d' Aragó fou un home de notables qualitats. Tenia una gran cultura i un gran talent. Llegia molt i escrivia molta cosa. Feia versos i feia discursos. Era un excel.lent diplomàtic i un enèrgic governant. Però tenia també greus defectes. I el més odiós de tots era la seva crueltat. L'època ja ho era, de cruel. Ell ho era encara més que l'època. A Pere III hom l'ha anomenat

Pere el Cerimoniós o de les Cerimònies, i **Pere el del Punyalet**. També podria ésser anomenat **Pere el Cruel**, com el seu coetani i enemic el rei Pere de Castella designat amb aquest fosc renom. Ja es pot comprendre quina devia ésser l'actitud del comte-rei quan xocà amb els nobles aragonesos i valencians que formaven l'anomenada Unió. Aquests nobles, abusant de les circumstàncies favorables i de la feblesa que en certs moments mostrà el poder reial, arrencaren als monarques privilegis excessius, alguns dels quals Pere III mateix confirmà. Però ell no veia de bon ull aquells privilegis, ni li plaïa l'urc de la noblesa. Vingué el conflicte. I en les Corts celebrades a Saragossa l'any 1347, féu anul·lar dos privilegis dels que li feien nosa. Abans agafà un dels pergamins, on estava contingut un privilegi reial, i en un moment d'ira es tragué del cinyell la daga o punyalet, que sempre duïa, i amb la punta de l'arma esquinçà el document. Obrà Pere d'una manera tan precipitada, impulsiva i violenta, que es féu mal ell mateix amb el punyalet. De la ferida que es produí a la mà, la sang rajava. I el comte-rei, en veure la vermellor, digué que bé estava la ferida, perquè una feta com aquella bé mereixia ésser pagada amb la pròpia sang.

Aquest episodi dramàtic, teatral, que ens conta la Crònica de Pere III (inspirada, revisada i corregida pel monarca), és l'origen de la denominació de **Pere el del Punyalet**.

El cruel monarca acabà per vencer la Unió, tant a Aragó com a València. És a València on la repressió reial donà ocasió a escenes del més ferotge caràcter, com aquella d'obligar a beure a alguns dels caps de la Unió el metall fos de la campana que serví per a convocar els unionistes. Aquest detall esgarrifós consta a la Crònica. «Fou justa cosa -diu- que aquells que l'havien feta (la campana) beguessin de la licor d'aquella quan fou fosa.» Exemples de crueltat antiga, agreujats per un caràcter com el de Pere III, ja de per si venjatiu i cruel... Aquell monarca, tan intel·ligent i tan polític, estava mancat de sentit moral.

(fragment d'**Història de Catalunya. Tria d'episodis**, d' **Antoni Rovira i Virgili**)

B.- Els sobrenoms de les persones del grup.

Ben sovint, les persones que formen un grup humà determinat, els membres del qual solen coincidir en un mateix espai i han de conviure durant un període de temps més o menys llarg, acaben referint-se entre ells amb un sobrenom que sorgeix espontàniament fruit d'aquesta relació i convivència continuades. Aquest fenomen de ben segur que ja el deus haver observat (i/o l'observaràs) en el si de la mateixa família, en els estudis, en les teves activitats de lleure i en les teves futures ocupacions i activitats professionals,...

Llegeix-te aquests textos per inspirar-te una mica i tot seguit fes una redacció sobre els renoms que fas servir per a referir-te als membres de:

- **la teva colla del barri.**
- **el teu grup d'escoltes.**
- **la teva classe.**
- **la teva família.**
- **el teu cercle d'amics.**
- **el teu equip d'hoquei, bàsquet, futbol,**

- el teu equip de professors.
- el teu equip de voluntaris.
- el teu grup de castellers.

TEXT 1

No fa gaire temps, en un dels barris més antics de Barcelona, va passar una cosa que val la pena de ser contada.

*En aquest barri, com en tots els barris, hi havia una colla. I el capdavanter d'aquesta colla era un noi de deu anys que es deia Jordi, però que, ningú no sap per què, tothom li deia **Tanet**.*

En Tanet era un noi molt espavilat: a l'escola sempre era un dels primers, i dirigia la colla amb mà ferma.

*El segon de la colla es deia Quim, però perquè era molt saberut i totes se les empescava, li deien **Fleming**, el nom d'un savi molt conegut a tot el món.*

Després hi havia en Juli. En Juli no tenia cap motiu: es deia Juli i Juli li deia tothom. Era un noi més aviat alt, amb ulleres, i li agradava molt d'escriure i d'estudiar.

*Un altre es deia Manel, però com que a casa seva li deien **Manelitus**, tothom li deia Manelitus.*

En Manelitus era un argent viu i valent com ell sol, però ... era un bon xic eixelebrat i tot ho esguerrava. I anava sempre vestit pengim-penjam.

*I un altre es deia Josep, però perquè era tot grassonet i rodonet li deien **Cigró**. En Cigró no era massa valent, però era força espavilat, i quan el Fleming intentava coses, en Cigró era el seu millor ajudant.*

*El darrer de la colla també es deia Josep, però li deien **Pitus**. Era el petit de la colla, i perquè li va passar el que li va passar aquesta història pot ser contada.*

(fragment de **El zoo d'en Pitus**, de **Sebastià Sorribas**)

TEXT 2

*El nostre museu, únic en el seu gènere, va esdevenir el lloc de reunió de nombrosos nens del barri. A força de portar-los a banyar-se al riu, a collir fruits, a furtar pels horts, a organitzar amb ells curses a peu, danses sota la claror de la lluna i vetllades de recitació de contes, Daüda i jo vam acabar per reunir al voltant nostre un petit grup decidit a seguir-nos a tot arreu, de vegades fins i tot contra la voluntat dels seus pares. Havia arribat el moment de fundar la nostra pròpia associació d'edat, o "waaldé". Al començament érem onze membres fundadors. Aquests són els nostres noms, seguits del motiu amistós o burleta que utilitzàvem entre nosaltres: Daüda Maïga, anomenat **Kinel**, 'El nas petit'; Mamalú Dial.lo, anomenat **Gorel**, 'L'homenet'; Seydú Sow, anomenat **Kellel**, 'La petita bufetada'; Amadú Sy, anomenat **Dioddal**, 'El*

desmanegat'; Afó Dianú, anomenat N'Goïré, 'El gland de penis'; Hammel, anomenat Bagabuss, 'El pallanga'; Umar Gumal, anomenat Nattungal, 'El mandrós'; Madani Maki, anomenat Gorbel, 'El ruquet'; Muctar Kaú, anomenat Polongal, 'El clau gros'; Bori Hamman, anomenat Tiaw-Tiaw, 'El pertorbat'; i finalment Amadou Hampâté, anomenat Amkul.lél, 'El petit Kul.lél'.

Els meus companys decidiren que jo fos el cap. Això no era gens sorprenent, ja que tots els membres de la meua família eren o havien estat caps d'associació. El meu pare, Hampâté, després de ser rehabilitat pel rei Tidjani Tal, havia fundat cap al 1870 la primera "waaldé" de joves ful de Bandiagara; la meua mare, Kadidja Pâté, el seu germà gran, Amadú Pâté, el seu germà petit, Hammadun Pâté, la seva germana petita, Sirandú Pâté i fins i tot Beydari, el nostre tutor, tots eren caps de les seves associacions respectives, cosa que, en aquella època, els donava un poder bastant gran.

(fragment de Amkul.lél, el nen ful, d' Amadou Hampâté Bâ)

TEXT 3

*Abans de totes aquestes novetats teníem -relativament al temps- ultra el ferrocarril que feia el seu trajecte a hores més o menys determinades, els nostres propis mitjans de transport. La tartana d'en **Ral** (Josep Pujol) cobria la línia de Girona, diàriament, sortint de la Bisbal a les sis del matí per a tornar-hi a les vuit del vespre. S'esmerçaven quatre hores a l'anada i altres tantes a la tornada. La tartana d'en **Garsa** (Lluís Pujol) anava de la Bisbal a Sant Feliu, per Palamós. També, diàriament, venia de Torroella, passant per Verges, la tartana d'en Presas. A més d'aquestes ordinacions, la concurrència a mercats forans era assegurada per les tartanes del **Ferrer** (Joaquim Figueras), del **Dillo** (Josep Deulofeu) i d'en **Motxera** (Joan Martí). Dintre el que eren les comunicacions d'aquell temps s'havien muntat uns serveis tan complets com els que podia tenir qualsevol altra població com la nostra. Per als lloguers diversos, tots els tartaners abans esmentats disposaven de tartanes lleugeres i d'uns cavalls excel.lents. Algunes de les tartanetes eren d'un cert luxe i algun dels animals va fer-se famós, com el "Noble" del **Ferrer**, un cavall de pinta estirada que era un prodigi de rapidesa i de resistència.*

(fragment de La bisbal. El poble-Els senyors-Els menestrals, de Pere Lloberas)

TEXT 4

*El local reprengué el seu tràfec comercial i **Trilita** i jo passàrem a la rebotiga acompanyats per l'ama del cabaret, la dona que havia confiat el timó de la seua empresa*

*a un xoriço com **el Penjoll**; magnífica idea, d'altra banda, ja que en aigües tèrboles cal un mariner adient. Ens conduí a una habitació que tenia la porta tancada. Ens deixà allí i retornà a la sala; obrírem i els nostres ulls s'adreçaren a la boira espessa de fum*

concentrada sota la claror d'una làmpara que il.luminava una interessant partida de cartes.

A la taula eren **Nevera, Penjoll, Danone, Galipo i Butxana**: quatre xoriços i un detectiu capficats en un desafiament de copo. Associats, representaven quasi tots els sectors del gremi: **Nevera**, electrodomèstics; **Penjoll**, automòbils d'importació; **Danone**, supermercats i cooperatives, i **Galipo**, potser el més preparat de tots per competir amb els xoriços de la CEE, alta tecnologia.

-Amagueu les carteres - saludà **Butxana** -. John Gutmann i l'amic.

L'amic era jo, però confondre **0 Rei** amb Gutmann mostrava el barem canallesc a què era capaç d'arribar **Butxana**. La selecció de xoriços saludà en silenci, alçant la mà. Damunt la taula vaig comptar, d'una ullada, unes vuit mil pessetes. El detectiu repartia les cartes davant la mirada expectant de la resta de jugadors. La tensió durà aproximadament tres minuts, fins que **Galipo** féu un copo de xamba. Es concediren un descans.

- ¿Una copeta? - invità **Penjoll**.

- Agraiït - contestà **Trilita**. I ens assegüerem a la taula. Jo ho vaig fer al costat de **Butxana**.

- ¿Què passa per fora? - m'interrogà el detectiu.

(fragment de **Un negre amb un saxo**, de **Ferran Torrent**)

A30.- DICCIONARI

Completa aquestes expressions, frases fetes i refranys amb el nom propi que els correspongui de la llista i explica què signifiquen:

(consulta els diccionaris que et convinguin)

LLISTA DE NOMS: FRANCESC, MET, JUDAS, ANTON, MATUSSALEM, MARIA, PISPA, ROBERT, MORA, BRU, MAGDALENA, PERE, MARIACASTANYA, JUDAS, JAUMET.

- *Angela*

- *Mor*,, *que el qui es queda ja es compon*.

- *Plorar com una*

- *Esser més vell que*

- *L'Ase d'en*, *de tot s'enamora*.

- *L'any de la*

- *Fer cara de*

- *Viatjar en el cavall de Sant*

- *El convit de Sant*, *que se'l paga cadascú*.

- *Esser el cul d'en* (*que no sap seure ni estar dret*).

- *Esser el negoci d'en* *amb les cabres*.

- *Anar tirant com en* *de Ribes*

- *Pagant Sant* *canta*.

- *Ésser a can*
- *Ésser una cosa de quan era fadrí i sa mare festejava.*

A31.- FÒRUM

Feu petits grups, mireu quin nom o sobrenom falta en cada un d'aquests **embarbussaments** extrets de la nostra cultura popular i entreneu-vos a pronunciar-los en veu alta sense entrebancar-vos. Després, tal com fem a l'exemple, inventeu-vos-en un de nou - creat per vosaltres - en el qual hi podreu fer aparèixer els noms d'identitat que vulgueu. Al final de l'activitat posarem en comú totes les propostes d'embarbussaments inventats i, entre tots, comentarem i decidirem quines són les més enginyoses i reeixides.

&& Embarbussaments del nostre folklore:

- *L'estiva que estava l' no és tova ni és teva, ni estava a l'estiba.*
- *El papà pipa pap de pop.*
- *L'amo deu tant, redéu! que diu els adéus als daus.*
- *En , al peu del pou, s'ha fet mal amb el piu del poal al peu.*
- *Que fi que fa el cafè el cafeter*
- *Tants tints tens, ?*
- *En espera i espera, en espera de Déu, i en espera un sí*
teu i un sí teu espera en

&& Ara inventem-ne un nosaltres:

- Exemple: *A la rica de la ruca Enriqueta li reca ser raca.*

-

.....

..

A32.- ESCRITURA

Inspira't en aquesta lectura per escriure sobre un cas de menyspreu d'un company per mitjà d'un **malnom**:

Por ese tiempo, no mucho después del accidente, comenzaron a decirle Pichulita. El apodo nació en la clase, ¿fue el sabido de Gumucio el que lo inventó?, claro, quién iba a ser, y al principio Cuéllar, Hermano, lloraba, me están diciendo una mala palabra, como un marica, ¿quién?, ¿qué te dicen?, una cosa fea, Hermano, le daba vergüenza repetírsela, tartamudeando y las lágrimas que se le saltaban, y después en los recreos los alumnos de otros años Pichulita qué hubo, y los mocos que se le salían, cómo estás, y él Hermano, fijese, corría donde Leoncio, Lucio, Agustín o el profesor Cañón Paredes: ése fue. Se quejaba y también se enfurecía, qué has dicho, Pichulita he dicho, blanco de cólera, maricón, temblándole las manos y la voz, a ver repite si te atreves, Pichulita, ya me atreví y qué pasaba y él entonces cerraba los ojos y, tal como le había aconsejado su papá, no te dejes muchacho, se lanzaba, rómpelos la jeta, y los desafiaba, le pisas el pie y bandangán, y se trompeaba, un sopapo, un cabezazo, un patadón, donde fuera, en la fila o en la cancha, lo mandas al suelo y se acabó, en la clase, en la capilla, no te fregarán más. Pero más se calentaba y más lo fastidiaban y una vez, era un escándalo, Hermano, vino su padre echando chispas a la Dirección, martirizaban a su hijo y él no lo iba a permitir. Que tuviera pantalones, que castigara a esos mocosos o lo haría él, pondría a todo el mundo en su sitio, qué insolencia, un manotazo en la mesa, era el colmo, no faltaba más. Pero le habían pegado el apodo como una estampilla y, a pesar de los castigos de los Hermanos, de los sean más humanos, ténganle un poco de piedad del Director, y a pesar de los llantos y a las pataletas y las amenazas y golpes de Cuéllar, el apodo salió a la calle y poquito a poco fue corriendo por los barrios de Miraflores y nunca más pudo sacárselo de encima, pobre. Pichulita pasa la pelota, no seas angurriente, ¿cuánto te sacaste en álgebra, Pichulita?, te cambio una fruna, Pichulita, por una melcocha, y no dejes de venir mañana al paseo a Chosica, Pichulita, se bañarían en el río, los Hermanos llevarían guantes y podrás boxear con Gumucio y vengarte, Pichulita, ¿tienes botas?, porque habría que trepar al cerro, Pichulita, y al regreso todavía alcanzarían la vermuth, Pichulita, ¿te gustaba el plan?

También a ellos, Cuéllar, que al comienzo nos cuidábamos, cumpa, comenzó a sa lírseles, viejo, contra nuestra voluntad, hermano, hincha, de repente Pichulita y él, colorado, ¿qué?, o pálido ¿tú también, Chingolo?, abriendo mucho los ojos, hombre, perdón, no había sido con mala intención, ¿él también, su amigo también?, hombre, Cuéllar, que no se pusiera así, si todos se lo decían a uno se le contagiaba, ¿tú también, Choto?, y se le venía a la boca sin querer, ¿él también, Mañuco?, ¿así le decíamos por la espalda?, ¿se daba media vuelta y ellos Pichulita, cierto? No, qué ocurrencia, lo abrazábamos, palabra que nunca más y además por qué te enojas, hermanito, era un apodo como cualquier otro y por último ¿al cojito Pérez no le dices tú Cojinoba y al bizco Rodríguez Virolo o Mirada Fatal y Pico de Oro al tartamudo Rivera? ¿Y no le decían a él Choto y a él Chingolo y a él Mañuco y a él Lalo? No te enojas, hermanón, sigue jugando, anda, te toca.

Poco a poco fue resignándose a su apodo y en Sexto año ya no lloraba ni se ponía matón, se hacía el desentendido y a veces hasta bromeaba, Pichulita no ¡Pichulaza ja ja!, y en Primero de Media se había acostumbrado tanto que, más bien, cuando le decían Cuéllar se ponía serio y miraba con desconfianza, como dudando, ¿no sería

burla? Hasta estiraba la mano a los nuevos amigos diciendo mucho gusto, Pichula Cuéllar a tus órdenes.

(fragment de *Los cachorros*, de *Mario Vargas Llosa*)

A33.- TREBALL DE CAMP.

Feu tres grups i que cadascun faci un petit estudi sobre els renoms que s'utilitzen en un d'aquests medis:

- * L'institut.
- * El barri.
- * El poble o la ciutat.

Algunes de les pautes que podeu seguir per fer el vostre estudi són:

- Classificar els mots en quatre grups (a:afèresis; b: diminutius;c: altres procediments; d: sense mot afectiu) i fer el percentatge de cadascun respecte al global.
- Proposar una possible subclassificació de les afèresis.
- Veure tipus - i freqüència- de diminutius emprats al grup b/, i quins diminutius no hi són representats.
- Mirar de descriure els procediments apareguts al grup c/ i provar de definir-los.
- Informar sobre quins procediments hipocorístics fan servir habitualment altres llengües Com l'anglès, el castellà, el francès, ... i observar fins a quin punt són representats al grup c/.
- Intentar donar una explicació de per quina raó els mots del grup d/ no tenen hipocorístic.
- Proposar formes afectives per als mots d'aquest grup i observar quina acollida tenen.
- Veure si s'utilitzen més mots afectius en un sexe que en l'altre.

En acabar l'estudi es posarà en comú el contingut dels tres treballs i es mirarà de treure unes consideracions i conclusions generals.

A34.- CONCURS.

A>.- Si et fixes en la llengua popular, veuràs que de vegades no ens referim a una persona pel seu nom o renom sinó que, sia per oblit, sia per mandra o altres motius, ho fem amb una altra paraula que el substitueix, tal com ocorre al fragment de Francesc Trabal. Així, per exemple, en lloc d'haver sentit a dir en *Pere*, en *Nasi*, *l'Anna* o la *Cris*, pots haver sentit

paraules com en *dallò*, en *dallonses*, en *dallonsis*, la *daixò*, la *daixonses*,... per a referir-se a aquests noms d'identitat. Aquests tipus de paraules més generals i de significat més imprecís s'anomenen **mots substitutius** i solen ser especialment utilitzades en la llengua oral espontània.

TEXT

(El senyor arriba a la penya i mirant un grup diu:)

— **Tu!** D'això! Que ha vingut el d'allò?

— El d'allò?

— Sí.

— No l'he vist.

— Doncs, si per cas, digue-li que l'espero **allà**.

(De cara a la paret, de Francesc Trabal)

Feu grups i llegiu-vos molt atentament aquest **text envitricollat**, tot procurant seguir la trama de relacions que s'hi descriu. Tot seguit ompliu la graella de sota amb els **noms personals** a què es corresponguin els 10 **mots substitutius** que surten al text.

Per fer correctament l'exercici heu de seguir les següents instruccions:

- * Regiu-vos pel context discursiu per tal de desxifrar els noms personals o els hipocorístics que haurien d'ocupar el lloc dels mots substitutius.
- * Ompliu la graella començant pel requadre de l'esquerra.
- * Heu d'omplir la graella seguint estrictament l'ordre en què apareixen els noms al text.
- * A la solucions hi pot sortir alguna paraula repetida.

TEXT

Ara era una parella qui dialogava, de seient a seient, cara a cara, ella amb els peus sobre el seient d'ell, ell amb els peus sobre el seient d'ella:

*La situació és la següent: la **Xina** (que està casada amb el **Xavier**) ha deixat el **Llorenç** (que està separat de la **Rosa**) per anar a viure amb el **Pep** (que està casat amb la **Marta**, i vivia amb el **Joan**). El **Xavier** viu, ara, sol, però està enrotllat amb la **Rita**, que havia estat molt amiga del **Leopold**...*

- ¿La **daixonses** havia sortit amb el **Leopold**?

- I tant!

- Jo, del **dallonses**, havia sabut que s'havia separat de la **Júlia** per anar a viure amb la **Maria**, aquella noia poca cosa que estava casada amb el **Joan**.

- ¿El **Joan** que vivia amb el **dallonsis**?

- Sí.

B>.- Un cop omplert requadre entre tots, s'han de mirar de fer el màxim de noms i sobrenoms fent servir lletres en vertical, horitzontal i diagonal (ordenades o no)

A35.- ESCRITURA

Tria una d'aquestes opcions:

A.- Escriu una petita història utilitzant els noms d'una llengua exòtica, com ara aquests noms **ibos**:

De noi: *Okoye, Uwoka, Ikemefuna, Nwoye, Okonkwo, Amikwu, Uchendu, Aninta, Umuazu*

De noia: *Ojiugo, Anasi, Nneka, Ekwefi, Ezinma.*

B.- Inventa't un repertori de noms que imitin, tal com et mostrem que es fa en els còmics de l'**Astèrix** i l'**Obèlix**. Si vols, també pots afegir el significat que dones al nom de cada personatge. Després escriu una petita història utilitzant aquests noms.

Noms gals: *Assegurançatòrix, Copdegarròtix, Ideàfix, Ordralfabétix, Panoràmix, Esautomàtix, Pneumàtix, Oceànix, Gustdúrix.*

Noms normands: *Olaf Bufeft, Repitaf, Paraf, Epitaf, canotaf, Pataplaf, Caraf, Mataf, Bastiscaf, Aiguanaf.*

Noms indis: *Vapagalivah, Majarahada, Kindandharr, Thanbenfumuth, Lothoràpid.*

Noms egipcis: *Numerobis, Tumeheris, Mismisteris, Tornavis, Estomacorus.*

Noms helvètics: *Zurix, Petitsuix.*

Noms romans: *Totunvirus, Diplodocus, Caius infartus, Setcièncius, Perfectus Detritus, Stradivarius.*

C.- De sempre hi ha hagut personatges, tant del món real com del fictici, que els hem associat a un altre personatge, a un animal o a un objecte amb qui es troben íntimament relacionats. Qui no ha sentit parlar de **Don Quixot** i **Sancho Panza**; d'**Alexandre El Magne** i de **Bucèfal**, el seu cavall preferit; o del rei **Artús** i de la seva espasa **Excàlibur**? En tots aquests casos, la unió dels dos noms és tan estreta que, de fet, comparteixen el mateix destí i seria impensable referir-se a l'un sense tenir present l'altre... Això és el mateix que passa amb l'**Astèrix** i l'**Obèlix**, els dos protagonistes **inseparables** (que viuen

la seva particular història d'una gran amistat: això posar-ho a guia, que darrera de molts d'aquests casos hi ha una història d'aquest tipus).

Tot seguit et proposem que completis aquesta graella amb els **noms** i **tipus** de personatge següents:

CARIBDIS - MOSNTRES MITOLÒGICS - CLOE - MITES GRECS -
 PERSONATGE DE CÒMIC INFANTIL - JAN - FILEMÓ - EL FATI -
 PERSONATGES DE CINEMA CÒMIC – PERSONATGES DE CÒMIC - JEP -
 TRISTANY - ISOLDA - PERSONATGE DE CÒMIC

<i>DAFNIS</i>		
		<i>PERSONATGES DE CÒMIC</i>
	<i>EL PRIM</i>	
		<i>HEROIS ROMÀNTICS</i>
<i>MORTADELLO</i>		
	<i>EN FIDEL</i>	
<i>ESCILLA</i>		

	TRENCAPINS	

A36.- TALLER

Trieu una d'aquestes dues opcions:

A.- Per grups, busqueu un famós **personatge de la vida real** que hagi tingut o tingui un sobrenom (renom, motiu, nom de guerra...) Quan l'hagueu triat, feu-ne un dibuix de cos sencer o dediqueu-li un **pòster** on destaquí la característica a què fa referència el seu sobrenom.

Us donem alguns exemples de possibles personatges:

- . ***El sord genial*** (el famós compositor Ludwig Van Beethoven)
- . ***Erik el Belga*** (el famós lladres d'obres d'art)
- . ***The artist*** (el cantant Prince)
- . ***El Conqueridor*** (el rei Jaume I)
- . ***L'Ogre de Bakú*** (el jugador d'escacs Gari Kaspárov)
- . ***El noi de Seva*** (el pilot de motos Àlex Crivillé)
- . ***El lleó de Panshir*** (el general afganès Ahmed Sha Mansur)
- . ***Tortell Poltrona*** (el pallasso Jaume Mateu i Bullich)

B.- Per grups, busqueu un famós **personatge de ficció** que tingui sobrenom i, quan l'hagueu triat, busqueu i trieu el fragment literari on aparegui més significativament aquest sobrenom. Poseu aquesta cita en un pòster.

Us donem alguns exemples de possibles personatges i també us posem un text de mostra captivador:

PA-I-RAÏM
LA COLOMETA
L'ÀNIMA
LA BEN PLANTADA

A37.- ESCRITURA.

Triu una d'aquestes opcions:

A.- Escriure sobre alguna de les parelles mitològiques o literàries.

B.- Fes una redacció amb el següent títol, on afegiràs un nom de persona real o personatge en cada un dels espais buits: “..... i, *la història d’una gran amistat*”.

A38.- TREBALL DE CAMP

Una entrevista artística.

Hi ha persones que treballen en el món de la cultura, l’art o l’espectacle que es fan conèixer amb un sobrenom buscat o creat per ells que tingui una relació estreta amb la seva feina: és el seu **nom artístic**.

A.- **Una presentació d’artista.**

Fes servir tota la informació i les fórmules de salutació de les graelles que et calguin per fer una presentació tan divertida, però també acurada, com puguis del pallasso **Tortell Poltrona**.

<i>INFORMACIÓ SOBRE EL PERSONATGE</i>	<i>FÓRMULES DE PRESENTACIÓ</i>
<i>Tortell Poltrona (T.P) és l'àlies de Jaume Mateu i Bullich.</i>	<i>Amigues i amics ...</i>
<i>T.P és el millor clown del país.</i>	<i>Nens i nens, joves i no tan joves...</i>
<i>T.P és el fundador del Centre de Recerca de les Arts del Circ (CRAC)</i>	<i>Tenim el gust de presentar-vos.</i>
<i>T.P és el fundador de Pallassos Sense Fronteres, l'ONG més divertida del Planeta.</i>	<i>Tenim el goig de...</i>
<i>Amb Pallassos sense Fronteres ha visitat diversos països com Bòsnia, Cuba, Mèxic...</i>	<i>Sense cap mena de dubte...</i>
<i>Amb P.S.F ha rebut la medalla al Mèrit Cultural Palestí.</i>	<i>A banda de...</i>
<i>T.P porta 20 anys trepitjant escenaris amb el seu característic nas vermell.</i>	<i>Després de...</i>
<i>En l'espectacle "Post-clàssic" T.P presenta un recull dels seus millors números.</i>	<i>Amb la qual...</i>
<i>Aquest espectacle és intimista.</i>	<i>També hem de dir que...</i>
<i>Aquest espectacle té la fotografia com a fil conductor.</i>	<i>Esperem que...</i>
<i>Al final d'aquest espectacle el públic és el protagonista.</i>	<i>Amb tots vosaltres...!</i>

...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

B.- Una entrevista artística.

Busca un personatge que tingui **nom artístic** i prepara-li una bona entrevista. Per a això, cal que et rumiïs molt bé quines i quantes preguntes li faràs, amb quin ordre i amb quin estil les ordenaràs. Després queda citat amb ell o ella, agafa el teu magnetòfon i som-hi! Per ajudar-te a preparar l'entrevista disposes de dos qüestionaris (un d'obert i un altre de tancat) així com d'un model d'entrevista a una pallerassa.

<p style="text-align: center;">QÜESTIONARI OBERT</p>	<p style="text-align: center;">QÜESTIONARI TANCAT</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Què cal per fer de...?</i> ● <i>Tu, per cert, ets...</i> ● <i>Què vas sentir quan...</i> ● <i>Quant de temps fa que...?</i> ● <i>Quantes vegades t'han fet la pregunta de...</i> ● <i>Et molesta que...?</i> ● <i>Ets partidària de....</i> ● <i>Com t'ho fas per....?</i> ● <i>És bo ser?</i> ● <i>Quina pregunta no t'agrada que et facin...</i> ● <i>Com va les coses a...?</i> ● <i>Quina sensació produeix...?</i> ● <i>Te n'adones que ...?</i> ● <i>I ara la pregunta del milió...</i> ● <i>Com s'ha de fer per...?</i> ● <i>Què costa més...</i> ● <i>sigui, ...</i> ● <i>Quan deixaràs de...?</i> ● <i>Què en penses de...?</i> ● <i>T'atreviries a...?</i> ● <i>Se t'acusa de ser...</i> ● <i>D'on treus el temps per...?</i> ● <i>Què vol dir?</i> ● <i>Què prefereixes...?</i> ● <i>Com veus?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Amb qui t'agradaria treballar?</i> ● <i>Què no faries mai pel teu millor amic o amiga?</i> ● <i>A qui regalaries un somriure?</i> ● <i>Com t'ho fas per compaginar la feina amb les altres activitats de la teva vida?</i> ● <i>Què o qui admires?</i> ● <i>Creus en el destí?</i> ● <i>I en l'atzar?</i> ● <i>A què t'agradaria dedicar-te quan fossis gran?</i> ● <i>Digues una cita, un pensament, o un refrany que t'agradi.</i> ● <i>Què no faries mai per un amic o una amiga?</i> ● <i>T'agrada viure sempre al mateix lloc?</i> ● <i>Quin és el principal repte de la humanitat?</i> ● <i>Digues un somni que t'hagi agradat.</i> ● <i>Digues un pensament, un refrany que t'agradi.</i> ● <i>Què no faries per un amic o amiga?</i>

«És millor fer de pallasa que treballar»

Barcelona

● Una pallasa com vostè sap explicar acudits?

—[Riu] Els explico tan naturalment que fan riure. No és la funció del pallaso explicar-ne, perquè no és un humorista.»

—Em sembla que el crític de circ Sebastià Gasch deia que la funció del pallaso tampoc no era parlar...

—L'última necessitat que té és xerrar; això és cert. En el meu cas, vinc del món de la interpretació i uso molt aquest recurs, tot i que tinc ganes de fer un espectacle sense parlar tant.»

—Es dedicarà al mínim?

—«No! Es tracta sempre d'explicar històries.»

—Es guanya bé la vida un pallaso?

—«És millor fer de pallaso que haver de treballar. En Vitòrio Gassman ja ho deia dels actors.»

—Vostè, per cert, és una pallaso que no viu a un circ.

—La majoria ocupem teatres a causa del moment crític dels circs que van pels pobles i que tenen grans dificultats per aconseguir una llicència per actuar. A banda hi ha els circs que vénen del Canadà i que els posen catifes i línies d'autobusos. Hi ha una fascinació pel circ del *quiri*; en canvi, al d'aquí, com al d'en Tortell Poltrona, no se l'ajuda gens.»

—No descartes, però, enrobar-te en un circ?

—M'agradaria! En tinc moltes ganes, perquè la pista rodona és un altra dimensió, sedueix i et fa gran. La pallaso Utter, després de 25 anys en teatres, ara actua al circ Knie de Suïssa.»

Quantes vegades t'han fet la pregunta de...

Per què no hi ha dones pallasos? Sempre!

—I dones? Has ajudat a la igualtat

PEPA PLANA

Pallaso, menció honorífica en el festival de Cornellà pel nou espectacle «Giulietta»

Fa tres anys que fa de pallaso i es pensa morir professionalment amb el nas posat. A *Giulietta*, explica, versiona en un italià de Valls l'obra de Shakespeare, un muntatge que va rebre una menció honorífica en la passada edició del festival de pallasos de Cornellà. / MONTSE RIERA

de sexes en l'espectacle més gran del món?

—«En el cas dels programadors i dels tècnics de cultura, els costa creure que les dones tenim comicitat.»

—Els tècnics de cultura, diu?

—«Si em burxes ho explico. Costa que els programadors es convincin que una dona, sola, i que actua per als adults pugui oferir un producte seriós. I més per les *espanyes*! A Europa, en canvi, és un gènere que es respecta molt.»

—Com més serem més riurem?

—«Va per aquí. A Catalunya es viu un bon moment *pallaso*, una efervescència. Som molts: Montí, Marcel, Leandre, La Tal, en Tortell...»

—Quina gracieta li faries si topessis ara amb un polític?

—«Depèn.»

—Amb en José María Aznar, per exemple.

—«No me'n vénen ni ganes. És un senyor que em fa irònic. Em posa malalta.»

—I a un economista?

—«Si treballa a un banc... Sempre et demanen per què vols els diners! Em fan molta tristesa. Però la gràcia amiria per aquí.»

—Pallaso o clown?

—«Clown és el cara blanca, en Pierrot, i jo en tot cas seria l'august. El que passa de vegades ens fem els *autos*, perquè la paraula *clown* fa internacional. Jo sóc pallaso.»

—I ets partidària de fer participar el públic en l'espectacle?

—Pel pallaso la quarta part no existeix. Si algú té tos, te n'has d'adonar, i de vegades s'amplifica. Però al públic no el toco ni el potinejo. Fer sortir algú i despullar-lo, o fer-li bufar un globus m'agrada poc.»

—Però se n'abusa?

—«És cert, i per això no m'interessa. El públic paga per veure't actuar.»

—Pepa Plana és el nom artístic?

—«Em dic així, tot i que una pepa a Venezuela és un cony, i a El Salvador una llavor. Quan hi vaig anar van riure molt.»

A38- EXPRESSIÓ LLIURE

Expressa lliurement el significat del teu renom:

Lolita, llum de la meva vida, foc de les meves entranyes. Pecat meu, ànima meva. Lo-li-ta: la punta de la llengua fa tres passets per anar a petar, al tercer, contra les dents. Lo. Li. Ta.

Es deia Lo, tot just Lo. Al matí, dreta, un metre cinquanta, amb mitjons, agunatant-se sobre un peu. Era la Lola amb pantalons. Era la Dolly a l'escola. El seu nom oficial era Dolores. Però als seus braços sempre va ser Lolita.

(Lolita de V.Nabokov)

Què puc dir sobre el meu sobrenom?

- ⇒ *Tinc un o més d'un sobrenom?*
 - ⇒ *Per què em diuen d'aquesta manera? M'agrada tenir o no tenir sobrenom? Per què?*
 - ⇒ *Quants sobrenoms diferents he tingut al llarg de la meua vida? Per què em deien així?*
 - ⇒ *Hi ha algun nom afectiu que t'agradi especialment? Per què? Per què té molta sonoritat? Per què és molt original? Per què el porta una persona determinada que tu coneixes...?*
 - ⇒ *Què en penso, del costum de posar sobrenoms?*
 - ⇒ *I del de posar malnoms? Creus que hi ha gent se'ls mereix?*
 - ⇒ *Coneixes algun personatge històric o literari ue tingui un renom que t'agradi?*
 - ⇒ *Hi ha algú d'ela teva colla que tingui un motiu o un àlies que t'agradaria comentar? I de la teva família?*
 - ⇒ *Tens alguna anècdota que t'agradaria explicar relacionada amb algun sobrenom?*
 - ⇒ *Coneixes algun sobrenom que consideris exòtic?*
 - ⇒ *Coneixes algun sobrenom que no sàpigues què vol dir?*
 - ⇒ *Coneixes algun sobrenom d'alguna persona d'una altra cultura? Ja t'has informat de què vol dir?*
 - ⇒ *Saps fer algun joc de paraules amb algun sobrenom?*
 - ⇒ *Quins són els sobrenoms que ert sembla que es posen més actualment?*
 - ⇒ *Per tu quins són els sobrenoms que es portaran en el futur?*
- Amb quin sobrenom t'agradaria que t'anomenessin? O millor amb cap?*

